МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

До захисту допущено
кафедрою міжнародних економічних відносин та логістики протокол № __від ___.___. 2026
Завідувач кафедри _____ Анна ЗАЙЦЕВА
(підпис) (ім'я прізвище)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(першого (бакалаврского)/другого (магістерського))

«ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН МІЖ КРАЇНАМИ ЄС ТА США»
(тема роботи)

Спеціальність (спеціалізація) 292 Міжнародні економічні відносини
(код та найменування спеціальності; спеціалізації спеціальності)

Освітня програма Міжнародні економічні відносини
(назва освітньої програми)

Здобувач _____ Анастасія ПОЛІЩУК
(підпис) (ім’я, прізвище)

Науковий керівник _____ Анна ЗАЙЦЕВА
(підпис) (ім’я, прізвище)

Харків – 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносина та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 292 – «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма – «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
міжнародних економічних відносин
та логістики
Анна ЗАЙЦЕВА

_____
«____» _____2025 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ Поліщук Анастасії Юріївни _____

1. Тема роботи: «Особливості та перспективи розвитку зовнішньоторговельних відносин між країнами ЄС та США»
керівник роботи д.е.н., проф. Зайцева Анна Сергіївна
затверджені наказом по університету від 14.11. 2025 року № 4001-5/4125.

2. Строк подання студентом роботи 25.05.2026

3. Перелік питань, які потрібно розробити: окреслити історичне становлення зовнішньоторговельних відносин; виокремити роль міжнародної торгівлі в світовій економіці; проаналізувати сучасний стан зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США; виявити особливості зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США; окреслити перспективи розвитку зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1	Розділ 1. Теоретичні засади дослідження зовнішньоторговельних відносин
2	Розділ 2. Аналіз сучасного стану та перспективи розвитку зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США

5. Дата видачі завдання 01.12.25

Студент_____ Анастасія ПОЛІЩУК
(підпис)

Керівник роботи _____Анна ЗАЙЦЕВА
(підпис)

АНОТАЦІЯ

Поліщук А.Ю. Особливості та перспективи розвитку зовнішньоторговельних відносин між країнами ЄС та США: кваліфікаційна робота бакалавра. ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2026. 65 с.

У дипломній роботі розглядається трансатлантичні торгівельні відносини між Сполученими Штатами Америки та Європейським Союзом та їх перспективи. Робота складається зі вступу, двох розділів та висновків. Містить рисунків, 3 таблиці та список використаних джерел з найменувань.

У першому розділі роботи сформульовано історію виникнення міжнародних економічних відносин, ступені розвитку теорій та форми торгівлі.

У другому розділі проаналізовано динаміку торгівлі між найбільшими п’ятьма країнами ЄС за товарообігом з США. Досліджено структуру торгівлі між США та Німеччиною, Ірландією, Нідерландами, Італією та Францією. Визначено частку країн Європейського Союзу у структурі експорту та імпорту Сполучених Штатів Америки. Проаналізовано темпи зростання експорту протягом 5 років між країнами. Досліджено прямі іноземні інвестиції між США та ЄС.

Ключові слова: міжнародна торгівля, трансатлантичні відносини, Сполучені Штати Америки, Європейський Союз.

ANNOTATION

Polishchuk A. Features and prospects for the development of foreign trade relations between the EU and the USA: bachelor's qualification work. V.N. Karazin KHNU, 2026. 65 p.

The thesis examines transatlantic trade relations between the United States of America and the European Union and their prospects. The work consists of an introduction, two chapters and conclusions. Contains figures, 3 tables and a list of sources used by name.

The first section of the work formulates the history of the emergence of international economic relations, the degree of development of theories and forms of trade.

The second section analyzes the dynamics of trade between the five largest EU countries in terms of trade turnover with the USA. The structure of trade between the USA and Germany, Ireland, the Netherlands, Italy and France is studied. The share of European Union countries in the structure of exports and imports of the United States of America is determined. The growth rates of exports over 5 years between the countries are analyzed. Foreign direct investment between the US and the EU is studied.

Keywords: international trade, transatlantic relations, United States of America, European Union.

ЗМІСТ

Вступ 6

Розділ 1. Теоретичні засади дослідження зовнішньоторговельних відносин між країнами 8

1.1. Сутність поняття та історичний розвиток зовнішньоторговельних відносин 8

1.2. Роль міжнародної торгівлі в світовій економіці 15

Висновки до першого розділу 23

Розділ 2. Аналіз сучасного стану та перспективи розвитку зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США 25

2.1. Аналіз сучасного стану зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США 25

2.2. Особливості зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США 35

2.3. Перспективи розвитку зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США 46

Висновки до другого розділу 54

Висновки 56

Список використаних джерел 58

ВСТУП

Актуальність даної теми. Тема «Особливості та перспективи розвитку зовнішньоторговельних відносин між країнами ЄС та США» є актуальною та важливою для світової економіки, оскільки США та ЄС є одними з великих партнерств у світі. Вони відзначаються великими обсягами торгівлі та інвестиціями, оскільки мають тісні економічні відносини. Проте є певні виклики, які змінювали двосторонній обмін товарами та послугами. Опираючись особливість та труднощі відносин, важливе їх детальне дослідження та аналіз, оскільки це сформує наслідки економічної політики, підходи країн до відносин та вплив на світові економічні відносини. Крім того, тема є актуальною, оскільки трансатлантичні відносини мають стратегічне значення для стабільної системи міжнародної торгівлі. Не менш важливими є й трансформація світової економіки, адже зміна конкурентоспроможності на ринку, вплив торговельної політики та інші виклики потребує детального вивчення. Наслідком дослідження є тенденція майбутнього розвитку трансатлантичних відносин.

Ступінь вивчення проблеми. Дана тема розглядалася багатьма дослідниками зокрема українськими, наприклад: Подольська І. І., дослідження розвитку міжнародних торгівельних відносин фокусуючись на функціонуванні світової торгівлі; Марченко І. С., дослідження динаміки та розвитку міжнародних економічних відносин; Шнирков О. А., досліджує економічне становище Європейського Союзу та зв’язки з Сполученими Штатами Америки й з іншими країнами; Шуба М. В., дослідження криз та їх вплив на світову економіку та формування економічних відносин між державами. Генрі Кіссінджер у останні роки фокусувався на тісних торгівельних відносинах між ЄС та США. Наслідком наукових досліджень є формування теоретичної основи для аналізу актуального стану відносин між ЄС та США. Не дивлячись на кількість досліджень, вивчення й аналіз трансатлантичних відносин між партнерами залишається актуальним.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є визначення особливостей та перспектив розвитку торгівельних відносин між країнами ЄС та США.

Для досягнення поставленної мети визначено такі **завдання:**

– окреслити історичне становлення зовнішньоторговельних відносин;

– виокремити роль міжнародної торгівлі в світовій економіці;

– проаналізувати сучасний стан зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США;

– виявити особливості зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США;

– окреслити перспективи розвитку зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США.

Об'єкт дослідження є розвиток зовнішньоторговельних відносин між країнами світу.

Предметом дослідження зовнішньоторговельні відносини між країнами ЄС та США.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використано загальнонаукові дослідження та спеціальні методи, зокрема пояснення процесів та явищ. Застосовано логічні методи такі як аналіз та дедукція. Статистичний аналіз, використано для наведення динаміки обсягів експорту/імпорту, графічний метод для представлення матеріалу наочно.

Інформаційну основу дослідження складають довідники, статистичні та аналітичні матеріали, офіційні матеріали міжнародних організацій, електронні ресурси, наукова література, також експертні звіти.

Апробація. Основні питання розкриті у бакалаврській роботі, були представлені на XXI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні вектори розвитку міжнародних економічних відносин» 26.02.2026, м. Харків, Україна.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів та висновків. Містить 65 сторінок тексту, 21 рисунок, таблиці та список використаних джерел з 56 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

1.1. Сутність поняття та історичний розвиток зовнішньоторговельних відносин

Одним з головних чинників економічного розвитку у сучасному світі є саме міжнародна торгівля. Зовнішньоторговельні відносини – це співпраця між державами, яка виникає при торгівлі товарами, послугами, інформацією, технологіями, капіталом чи інтелектуальною робочою силою. До того ж, ця система економічних взаємодій є однією з найважливіших аспектів міжнародних економічних відносин, який відбувається під контролем певної зонішньоторговельної політики. [3]

Формування міжнародних економічних відносин було поступове через певні політичні, історичні та економічні чинники, й має 5 основних етапів розвитку, наведені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Основні етапи розвитку міжнародних економічних відносин

Етапи/період	Назва періоду
1. 1500 – 1850 рр.	Початковий
2. 1850 – 1914 рр.	Становлення міжнародного товарообігу
3. 1914–1945	Період між двома світовими війнами
4. 1945 – перша половина 70-х р.	Післявоєнний період
5. Кінець 70-х років XX ст. – наш час	Глобалізація

Джерело: складено автором за матеріалами [6]

За наведеною таблицею видно, що перший основний етап розпочався у XVI та тривав до середини XVIII століття. У цей період відбулися великі географічні відкриття, завдяки яким й почався обмін товарами, які були виготовлені з місцевих ресурсів, на нових землях. Внаслідок цієї торгівлі зародився капіталізм у Європі та більше ніж 300 років впливав на те, як формуватиметься міжнародна торгівля. Колоніальні мандрівки були дуже

небезпечними, проте через швидке отримання коштів за товари, торговців ставало дедалі більше. З 1500 по 1850 роки було більше мануфактурного виробництва, і це стало проблемою для звичайних торговців, бо через розподіл праці, виходило виробляти товари у великих кількостях, а звичайні маленькі майстерні були вже не цікаві для ринку. Почали з'являтися промисловості з машинним виробництво, і ця індустріальна революція висунула з ринку звичайних торговців.

Цей етап у міжнародні торгівлі був дуже відчутним, бо почали з'являтися пароплави, електрика, парова машина, залізниці, дороги, тощо, і це значно повпливало на міжнародне пересування та на створення єдиного світового ринку – центром світового ринку виступила саме Європа.

На другому етапі Європа разом з США почали настільки стрімко розвивати свою промисловість, що не встигали виробляти товари на продаж, що спричинило більш відкриту економіку держав. Такий прогрес спричинило введення технологій, оновлення машин, розвиток залізниць та іншого транспорту. Однак розвиток країн Європи дуже відрізнялись одна від одної, бо, до прикладу, одні країни були спеціалізовані на виробі промислових товарів, а інші країни – спеціалізувалися на сировині, що саме й призводило до обміну між країнами. Підвищувався й рівень освіти людей, що зумовлювало до кваліфікованих робітників. На цьому етапі значно покращилась торгівля, бо окрім фінансових вкладень у виробництво, були сприятливі закони, але в окремих країнах, проте це значно полегшувало ведення торгівлі.

Третій етап був справжнім викликом для міжнародної торгівлі, саме в цей період відбувалися головні події – перша та друга світові війни, велика економічна криза.

Економічну кризу (1929-1933рр.) призвела Перша світова війна – зруйновано підприємства, торгівельні зв'язки та саму економіку європейських держав. Через нестабільність почались великі проблеми в економічній сфері, не було розвитку безнадійної торгівлі. Сильнішого удару по економіці завдала друга світова війна: зруйноване виробництво, транспорт, банківські системи,

деякі країни сприймали міжнародну торгівлю не як інструмент економічного зростання, що спричинило зміну лідерів світової економіки та торговельні потоки. В результаті почалося закриття ринків, через зростання мита, введення обмежень та заборон на імпорт, що ще гірше вплинуло на економічну ситуацію та торговельні зв'язки.

Зрештою, кінець Другою світової війни привів країни до висновку – неможливо мати стабільний економічний розвиток без відкритої торгівлі, та почали шукати нові шляхи вирішення проблеми, до прикладу, з’явилась нова валютна система – Бреттон-Вудська.

Четвертий етап, який вважають «золотим» періодом розвитку світової торгівлі, почався після колоніальної системи. Завершення Другої світової війни викликало значні зміни у світовій економіці – колоніальні країни почали розпадатися, здобувати незалежність та приймати участь у міжнародній торгівлі, як окремі країни. Зазнали змін напрями та форми світової торгівлі – прискорився розвиток напрямків капіталістичної та соціальної систем господарства. Змінився експорт через значний вивіз капіталу за межі країни, розширення доступу до сировини та опанування нових ринків реалізації. Відбувся значний розвиток в економічній інтеграції та створенні міжнародних організацій. Загалом у структурі експорту зменшилась частка сільськогосподарських товарів, натомість зросла транспортних засобів та устаткування за цей період розвитку світової торгівлі.

Країни почали переходити до лібералізаційної політики, через жорсткі протекціоністські умови міжнародної торгівлі. Проводилось оновлення механізмів державного регулювання з метою розширення доступу країн, що розвиваються, до ринків та спрощення торговельно-економічних зв'язків між розвинутими країнами. На такі зміни влинули, лідери у світовій економіці, США, саме вони в післявоєнний період займали провідні позиції та доводили важливість політики лібералізації торгівлі розвитком міжнародного поділу праці. Значний результат таких заходів було досягнуто у сфері митно-тарифного регулювання. В рамках Женевської конференції, у 1947 році, було

ухвалено ГАТТ (Генеральну угоду з тарифів та торгівлі), в межах міждержавних об'єднань було введено пільгові митні умови.

У п'ятому етапі було декілька значних подій, яки суттєво вплинули на торгівлю між країнами. Першою подією була світова фінансова криза, у 1971 та 1973 роках, що спричинило розпад Бреттон-Вуденської валютної системи та створення нової валютної системи, у 1978 році, під назвою – Ямайська. Наступним переломним моментом були перша та друга нафтові кризи – це спричинили країни ОПЕК через різке підвищення цін на нафту. У 1979 році, окрім другої нафтової кризи, В США спалахнула банківська криза. В результаті якої зрозли відсоткові ставки, погіршилось фінансове становище багатьох країн, що розвиваються, бо вони мали значну заборгованість перед приватними банками. Через 3 роки почалась світова боргова криза, бо країни, що розвиваются, не могли сплачувати свої зовнішні борги. Ці події спричинили створення нових об'єднань, до прикладу, ЄС, НАФТА, АТЕС та інші, а у 1995 році почала функціонувати Світова організація торгівлі (СОТ).

У країнах Східної Європи, з 1989 по 1992 роки, почалися зміни у політичних системах, тому вони перейшли до ринкової економіки. Така ж ситуація склалася деяких країнах Латинської Америки та Азії.

1994 та 1995 роки стали для Мексики дуже важкими, бо фінансова криза вплинула на фондові та валютні ринки, що спричинило зниження світових цін на сировину та паливо. В кінці 20 століття, а саме у 1999 році, була сформована зона євро завдяки тому, що країни ЄС встановили єдину грошову політику та спільну валюту – євро.

Загалом з початку 1990-років, внаслідок зростання кількості суб'єктів на ринку, значно зросла конкуренція між країнами та з'явилися нові форми. У результаті глобалізаційні процеси почали посилюватися, тобто національні економіки стали частиною єдиної взаємопов'язаної світової системи, крім того швидкий розвиток технологій зробив глобалізації ринків та виробництва реальною.

Наступною головною подією у міжнародній економіці стала – світова фінансова криза у 2008-2009 роках. Вона спричинила: зменшення світового попиту, зниження обсягів виробництва в провідних країнах Азії та країнах Європи, зростання безробіття та падіння вартості на сировину. Вже у 2013 році, члени Світової організації торгівлі підписали Балійський пакет домовленостей, що стало основою завершення Доського раунду переговорів та створить умови для зростання обсягів торгівлі.

У структурі світової торгівлі продовжує значно зростати частка машинобудівних товарів,стрімко розвивається торгівля товарами та послугами, створені інтелектуальною працею, натомість частка продуктів харчування та сировини – зменшується. Міжнародна торгівля стала міцніше завдяки тому, що внутрішньогалузева торгівля активно розвивалась, тобто дві країни торгують товарами з однієї галузі або категорії. Таким чином, це показувало, що країни можуть спеціалізуватися не на різних товарах, а на різних сегментах одного технологічного циклу.

Одну з головних ролей в світовій торгівлі почали відігравати «нові індустріальні країни», тобто НІК. Вони відрізнялися тим, що збільшувати експорт промислових товарів, розширення виробництва та швидка індустріалізація.

Міжнародна торгівля тепер регулюється за правилами СОТ, до того ж створено взаємозв'язки з МВФ та Всесвітнім банком. [6]

Однак багато країн почали шукати інші шляхи торгівлі, обходячи правила ГАТТ, через те, що митне та тарифне регулювання ставали дедалі більш ліберальними і вже повністю не могли захищати внутрішній ринок. Загалом у 21 столітті було посилення глобалізації, міжнародних зв’язків, виробництва країн та економіки. Це вплинуло на зміну залежності між країнами та важливість глобальної торгівлі [7]. Сучасна зовнішня та міжнародна торгівля налічує в собі декілька основних форм та підформ, наведені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Організаційна структура міжнародної та зовнішньої торгівлі

Основна форма	Підформа	Приклад	Пояснення
Зустрічна торгівля	-	Толлінг	Країна А відправляє алюміній в країну Б на виготовлення деталей, й надалі готова продукція повертається у країну А, або в інші країни.
		Бартер	Країна А експорту автомобілі до країни Б, а вона авіаційні деталі до країни А
		Відкупив вживаної техніки	Країна А експортує вживані ноутбуки до країни Б, а вона використовує на перепродаж або для переробки
		Компенсаційна угода	Країна А експортує до країни Б обладнання, в свою чергу країна Б виробляє товари на цьому обладнанні та частину відправляє до країни А, як оплату
Аукціон	За ініціатором проведення	Примусовий	Країна А продає конфісковану продукцію, ввезену з країни Б
		Добровільний	Країна А продає ексклюзивний історичний товар до країни Б
	За складом учасників	Міжнародний	Компанія країни А експортує товар для покупців країни Б
		Національний	Компанія країни А продає продукцію на внутрішній ринок
	За формою ведення торгу	Німий	Країна А продає заявки на купівлю продукції з країни Б
		Гласний	Покупці з країни А відкрито торгуються за продукцію з країни Б
	За рухом ціни	Зниження ціни	Країна А знижую ціну поки не купить країна Б
		Зростання ціни	Країни піднімають ціну на продукцію, щоб саме вони купили товар з країни А
Тендери	За формою запрошення до участі	Закриті	Країна А запрошує компанії купити товар з країни Б
		Відкриті	Країна А створює тендер, тоді будь-яка країна можно купити продукцію цієї країни
	За порядком проведення	Негласні	Компанії країни А подають закриті пропозиції на експорт товарів в країну Б
		Гласні	Компанії різних країн конкурують аби купити товар з країни А
	За видом біржевого товару	Валютна біржа праці	Країна А купує певну валюту для оплати товару з країни Б
		Фондова	Компанія країни А купує акції у країни Б
		Товарно-сировинна	Країна А експортує продукцію в країну Б
	За принципом організації	Публічноправова	Держава країни А стежить за експортом ресурсів
		Приватноправова	Приватна біржа країни А влаштовує торгівлю
	За видами угод	Біржа реального товару	Країна А експортує продукцію до країни Б з реальною поставкою
		Змішана	Країна А експортує реальну поставку та фінансову
		Опціона	Компанія країни А купує право на купівлю продукції
		Ф'ючерсна,	Країна А домовляється з країною Б на покупку продукції в майбутньому
Ярмарки та виставки	За складом учасників та економ. значенню	Міжнародні	Компанія країни А знаходить покупців для експорту з країни Б
		Національні	Компанія країни А продає товари на внутрішній ринок
	За номенклатурою експонатів	Універсальні	Країни А організовує виставку на експорт різних товарів
		Спеціалізовані	Країна А організовує виставку для експорту певної продукції

Джерело: складено автором за матеріалами [2]

Зустрічна торгівля – це домовленість сторін обмінятися товарами, при умові, якщо товари мають однакову вартість – то грошовий обмін не потрібен, або якщо товари мають різну вартість – то сплатити частину грошима, а іншу частину товарами. Такий вид торгівля вважається найстарішим, бо він був актуальним ще до моменту появи валютної одиниці. До такого виду торгівлі належить:

1) Бартер – обмін товарами при рівній вартості товарів;

2) Компенсаційні операції – при покупці обладнання у країни А, країна Б має виплатити за обладнання країні А товарами зробленими на цьому обладнані;

3) Викуп старої техніки – країна А віддає свою стару техніку Країні Б, та отримує нову, при цьому вартість старої включається у вартість нової.

4) Толлінг –власник має сировину, не маючи можливості перероблювати її, передає, до прикладу, заводу. Сировина проходить обробку, її повертають власнику, а завод отримує гроші за роботу та свій дохід.

Аукціони – це місце продажі товарів, які мають спеціальні властивості. Зазвичай їх влаштовую крупні компанії, задля монополізації торгівлі конкретним видом товару. Аукціони поділяють на:

1) Примусові – таким чином органи влади повернення заборгованості або відчуження конфіскованого майна.

2) Добровільні – коли власники продукції хочу продати за найвигіднішими умовами.

3) Зі зниженням ціни – коли учасник аукціону починає продаж з високої ціни на продукцію, та знижує до тих пір, доки покупець не погодиться.

4) Зі зростанням ціни (вони бувають голосними та німими) – коли покупець подає знак про підняття ціни, а аукціоніст робить ціну вище без зазначення покупця.

Тендери – найбільш поширена форма торгівлі в сучасній торгівлі, до якої входять відкриті та закриті, гласні та негласні підформи. Сенс такої форми полягає у тому, що замовник влаштовує конкурс, на якому постачальники

товарі або послуг доводять, чому мають обрати саме їх. Результатом тендеру є порівняння умов кожного учасника, обрання найкращого та підписання угоди. Наразі такий спосіб поширений на замовлення транспорту, будівництва та сировини.

Біржи – це ринок, де відбувається оптова торгівля товарами, валютою та цінними паперами. Вони поділяються за видами:

1) За видом біржевого товару (валютна, біржа праці, фондова, товарно-сировинна);

2) За принципом організації (публічноправова, приватноправова);

3) За видами угод (біржа реального товару, змішана, опціона, ф'ючерсна);

Ярмарок – це торгівля при якій не показують товар на місці, а лише в каталозі або за описом та зразком. Зазвичай така форма торгівлі відбуваються оптовим постачанням. Саме виставки організовують задля розвитку товарообігу та демонстрації досягнень у сфері науки та технологій. Виставки та ярмарки поділяються на міжнародні та національні, універсальні та спеціалізовані. За такими формами торгівлі слідкую міжнародні організації такі, як Союз міжнародних ярмарок, Міжнародна торгова палата та Міжнародне бюро виставок. [2]

Загалом всі форми міжнародної торгівлі, від найпершої до сучасних, є дуже важливими, оскільки забезпечують процес двостороннього обміну послугами та товарами. Кількість форм створює можливість обрати, яка торгівля буде з вигіднішими умовами для країн, що призводить до розвитку та розширенню торгівлі між суб’єктами міжнародних відносин.

1.2. Роль міжнародної торгівлі в світовій економіці

Міжнародна торгівля постає ключовою частиною світової економічної системи, бо сприяє економічному зростанню, здійснює результативне управління ресурсами та впливає на покращення рівня життя населення.

Завдяки такому обміну, країни мають змогу використовувати свої конкурентні переваги для тієї спеціалізації, яка краще задовольнить потреби як національного ринку, так і міжнародного.

Упродовж багатьох століть науковці-економісти працювали над створенням теорії, які пояснюють важливість, сутність та функціонування міжнародної торгівлі, а також результат, який отримують суб'єкти та загальний вплив на світовий ринок. Загалом існує декілька основних груп теорій міжнародних економічних відносин, які поділяються на: класичні та неокласичні, сучасні та альтернативні, наведені у таблиці 1.3.

Коли в Європі настав період занепаду феодалізму, внаслідок розвитку мореплавства, здійснились географічні відкриття й у результаті з'явились нові континенти. У Західній півкулі було знайдено багато золота, яке надалі почали використовувати як спосіб оплати. У цей же час держави зміцнювались, натомість найсильніші з них завойовували колонії та боролися за вплив й владу.

Міжнародна торгівля має тривалу історію розвитку, яка базується на сучасних теоріях. На початку 17 століття з появою економічних шкіл, сфокусованих на розвиток зовнішньої торгівлі, економісти почали досліджувати передумови, за яких відбувається обмін товарами між країнами.

У цей період виникла потреба у створенні нової економічної теорії, яка б не обмежувалася старими феодальними ідеями про самозабезпечення, пояснювала важливість товарів у системі господарства та необхідність розвитку економічної діяльності держав за кордоном. [9]

Меркантилісти були першими, хто пояснив функціонування міжнародної торгівлі та її важливість у економічному розвитку країн. До того ж вони першими пояснили процесс, який наразі називається платіжним балансом. [10]

На думку, меркантилістів, світ – це система з обмеженими ресурсами. До того ж, вони вважали, що збагачення однієї держави може відбутися за умови зменшення багатства іншої держави.

Таблиця 1.3

Головні характеристики основних теорій міжнародних економічних відносин

Назва теорії	Характерні риси		
	Науково-методологічна база	Основи міжнародного обміну	Вплив держави
Меркантилізм	Емпіричний досвід міжнародної торгівлі	–	Протекціонізм
Теорія абсолютних переваг	Трудова теорія вартості	Міждержавні абсолютні відмінності робочої сили між країнами в спричинені природними факторами	Вільна торгівля
Теорія порівняльних переваг	Трудова теорія власності	Різниця між країнами в трудовитратах обумовлений природними факторами	Вільна торгівля
Теорія Хекшера-Оліна-Самуельсона	Теорія порівняльних переваг	Різниця між країнами в забезпеченості чинниками виробництва	Регулювання
Неофакторні теорії	Теорія порівняльних переваг	Різниця між країнами в забезпеченості факторами виробництва, їх якості та структурному поєднанні	Регулювання
Альтернативні теорії	Теорія економічного розвитку та технологічного зростання	Технологічний лідерство	Регулювання

Джерело: складено автором за матеріалами [9]

У зв'язку з тим, що збагачення здійснюється через перерозміщення ресурсів, всі країни, крім країн з розвиненою економікою, була зобов'язана мати стійку систему, до якої входила – армія, торговий та військовий флоти, які б мали змогу конкурувати з іншими держави.

Спираючись на думку меркантилістів, економіка охоплювала три основні сектори – колоніальний, виробничий та сільський. Окрім цього торговців вважали, що це є ключовою групою для результативної роботи економіки, натомість праця розглядалася як основний фактор виробництва.

Наприкінці 14 століття з'явився ранній меркантилізм, метою якого було зростання фінансових ресурсів країни. Аби гроші перебували лише в державі, вивіз за кордон був заборонений. На той час, багатство країн вимірювалось накопиченням золота, саме цьому приділялась особлива увага.

Пізній меркантилізм, який був з другої половини 16 століття до 18 століття, мав основну ідею – держава повинна мати позитивний баланс торгівлі. Такий фактор вважався як перевага товарів над попитом, що надалі можна було обміняти на гроші. Тому країна мала зміцнювати своє становище на ринку – експортувати товарів більше, а ніж імпортувати, оскільки це створювало умови для надходження золота. До того ж держава забезпечувала контроль зовнішньої торгівлі, а саме прагнула зростанню вивозу товарів та зниженню імпорту використовуючи квоти, мита та інші додаткові заходи. Експортувати сировинні ресурси було заборонено або жорстоко регулювали, натомість імпорт даної продукції, яку держава не мала, можна було придбати.

Країна стимулювала торгівлю через торгові компанії, й в результаті було дозволено вивіз коштів за межі держави, однак при умові, якщо товар буде закуповуватися дешево, а продаватися дорожче. Заборону на торгівлю отримали колонії, окрім метрополії, оскільки були уповноважені здійснювати повторний продаж їхніх товарів. До того ж колонії не мали права займатися виготовленням продукції, вони могли бути задіяні лише як джерело постачання сировини для метрополій.

Меркантилізм був основою економічної політики, що спричинило повний контроль держави над обігом й застосуванням срібла та золота. Уряд мав зробити так, щоб такий товар не був експортований фізичним особам. Окрім цього, головною метою залишався вигідний баланс торгівлі, що формувався завдяки зовнішній торгівлі, яка здійснювалась тільки певними маршрутами перевезень та спеціальними компаніями. Також, країна здійснювала експорт, використовуючи субсидії, на імпорт держава вводила мита на товари широкого вжитку, натомість можна було купити сировину, обробити та продати за межі країни, й такий товар під податки не підлягав. Завдяки меркантилістам міжнародна торгівля стрімко розвивалася, адже вони першими акцентували увагу на ній та зауважили на тому, що країні необхідне економічне зростання та представили теорію для удосконалення торгівлі.

Окрім цього, меркантиліст зробили внесок та пояснили процес який наразі має назву – платіжний баланс.

Однак їх модель була специфічна, оскільки вважали, що країна може бути економічно розвинена у випадку економічного падіння країн, з якими вони мають торговельні відносини. Меркантилісти не проаналізували, що розвиток міжнародної торгівлі процес постійний й залежить не лише від перерозподілу наявних ресурсів, а й від його масштабування.

Представники меркантилізму, які лідирували в економічних ідеях близько 150 років, чітко обґрунтували та показали, як пов'язані зовнішньоторговельні зв'язки та внутрішній розвиток економіки держав. Проте, з початку 18 століття торгівля між країнами перестала функціонувати повноцінно через велику кількість заборон та правил. Умови торгівлі, які впроваджували держави, йшли врозріз одна одній й не узгоджувалися з новими умовами ринкового виробництва, розвиток якого почав тільки формуватися.

До класичних теорій відносять теорію абсолютних переваг Адама Сміта та порівняльних переваг Девіда Рікардо.

Першим хто запропонував підхід до міжнародної торгівлі був Адам Сміт з теорією абсолютних переваг, які він представив у своїй роботі «Дослідження про природу і причини багатства народів» у 1776 році. Ця теорія стверджувала, що країна повинна виробляти та спеціалізуватися саме на тих товарах, які будуть мінімально затратними. Таким чином країни можуть отримати економічну вигоду від міжнародного обміну, продаючи товари, у виробництві яких вони найпродуктивніші. До прикладу, країна А спеціалізується на транспортному виробництві, тому такому суб’єкту краще зосередитися саме на цій категорії для експорту та імпортувати продукти, які не вигідно виробляти самим, у інших держав.

Натомість, однієї теорії абсолютних переваг недостатньо для повного пояснення міжнародної торгівлі, де країна ефективніше виробляє товари в усіх галузях. Відповідь на це Давид Рікардо запропонував свою теорію під назвою

«Теорія порівняльних переваг». Сенс теорії полягав в тому, що навіть якщо країна має перевагу у виробництві всіх товарів, важливість міжнародної торгівлі все ж є вигідною. Так працює, коли країни мають спеціалізацію на виготовлені товарів, де в порівняні з іншими товарами, вони витрачають найменше ресурсів. До приклада, країна А може ефективно виробляти і алюміній, і пшеницю, проте якщо витрати на виробництво пшениці менші, то такій країні вигідніше експортувати пшеницю, а імпортувати алюміній.

В середині XX століття з'явилися неокласичні теорії, які доповнювали класичні теорії міжнародної торгівлі. Серед них є модель Хекшера-Оліна – пояснюючи міжнародну торгівлю через доступність ресурсів у державах. Спираючись на модель, країна експортує той товар, де має найбільшу перевагу в ресурсах – робоча сила, капітал та сировина, а імпортують товари, де не вистачає ресурсів на виготовлення. [9] Загалом теорія Хекшера-Оліна демонструє як міжнародна торгівля може викликати вирівнювання абсолютних та відносної вартості виробничих ресурсів. Такий процес й досі є актуальним питанням серед економістів, через обсяги торгівлі та змін у структурі, що мають вплив на ціни факторів. [1] Натомість, Василь Леонтьєв, американський економіст, висунув критику щодо теорії Хекшера-Оліна, пояснюючи тим, що США мають значні інвестиції, експортують багато працеємних товарів, ніж капіталозатратних, а це суперечить даній теорії. Така критика спричинила нові дослідження.

Стартували нові шляхи вивчення міжнародної торгівлі, де важливі не тільки порівняльні переваги та ресурси, а й інші чинники. Серед них виділяють теорію Раймонда Вернона – життєвого циклу товару. Вона демонструвала, структура торгівлі та виробництва може змінюватися в залежності від етапів життєвого циклу. До прикладу, певний товар вироблявся тільки у розвинених державах, проте з часом його почали виробляти інші країни, які мають для цього технології та ресурси, й саме це змінює усю структура торгівлі.

Проте великий внесок в сучасне сприйняття торгівлі було зроблено Майклом Портером, який наголошував, що країна може бути

конкурентоздатна на ринку не тільки завдяки дешевій робочій силі та ресурсам, на це можуть впливати й технології, стратегія бізнес-структур та політика. Таким чином, держава може бути конкурентоспроможною навіть не маючи найвигідніших ресурсів.

До неокласичних та класичних підходів додались ще альтернативні, в які входять розвиток технологій, світова інтеграція та трансформація сучасної економіки. Прикладом такого підходу є теорія нової міжнародної економіки на масштабах торгівлі, яку створив Пол Кругман. Суть теорії полягала у тому, що коли країна збільшує виробничий обсяг, то фінансові витрати на 1 одиницю товару зменшуються, таким чином торгівля стає економічно вигідною, навіть якщо у різних країнах подібні ресурси та технології.

Не менш суттєвим є теорія ГЛДВ – глобальні ланцюги доданої вартості. Вона доводить, що виробнича діяльність зазвичай ділиться серед декількох держав, й це дає змогу скоротити витрати та в результаті отримати продукт за зниженою ціною. Це призводить до спеціалізації на окремих стадіях виробничого процесу, зростання ефективності та економії.

Рушійною силою в розвитку сучасної міжнародної торгівлі стали технології та електронна комерція. На сьогодні можна спостерігати, що торгівля між країнами відбувається не тільки товарами, а й послугами, інформацією та правами на інтелектуальну власність – це створює нові перспективи та економічне зростання країн.

Новітні підходи до міжнародної торгівлі допомагають детальніше та ширше зрозуміти, яким чином відбувається процес обміну товарами між країнами, як це впливає на світову економіку. Окрім класичних факторів, важливо враховувати технологічний прогрес, економію та глобалізацією на об’ємах виробництва. Такі підходи є базисними для ефективної зовнішньоторговельної політики, яка спонукає країни сфокусуватися на свої перевагах та раціонально їх використовувати в сучасних умовах.

Особливі зміни в сучасній світовій торгівлю спричинили цифрові досягнення, створивши її результативною та прогресивною. До прикладу

всесвітньовідомі платформи Alibaba й Amazon, оскільки саме вони створили зростання онлайн-торгівлі, дали можливість виходити на міжнародний торговельний простір не тільки великим бізнесам, а й малим та середнім. До того ж після появи штучного інтелекту, торгівля стрімко посилювалася, бо сприяв оптимізації шляхів для постачання та спрощував мовні проблеми. Блокчейни полегшували роботу, тобто відбулося скорочення часу на підготовку торговельних документів та скорочення загроз шахрайських дій. Завдяки інтернет речам та цифровим копія товарів, ланцюги постачання стали надійнішими, легко відстежуючими, результат – зниження витрат. [10]

Однак такі трансформації викликали нові складнощі. Головною загрозою стали кібератаки, які створюють фінансові проблеми, а сама збитки, збій або навіть блокування функціонування морських вантажоперевезень та портів. Крім того, спостерігалося велике відставання у цифрових можливостях через те що, багато підприємницьких структур в державах, що розвиваються, мали недостатньо навичок у цифровій торгівлі та не усі були залучені до світового онлайн-продажу товарів. Не дивлячись на це, проблеми можуть вирішити за допомогою міжнародної співпраці. При заключенні угод для стандартизації правил та партнерстві держави з бізнесами, де буде швидке забезпечення до інтернету, актуальне навчання для цифрового ринку та удосконалення робити кібербезпеки – можна добитися якісної та безперешкодної торгівлі. [11]

Загалом, міжнародна торгівля є важливою для світової економіки, ключовими характеристиками якої є товарна та географічна структури, які демонструють між якими країнами відбувається торгівля та якими товарами, проте міжнародна торгівля впливає на декілька факторів. По-перше, вона сприяє зростанню економік, бо розширюються ринки та збільшуються обсяги виробництва й результат – зростання ВВП. По-друге, стимулює виробничу ефективність, адже країни концентруються на певних послугах та товарах, де здатні ефективніше конкурувати. Це дозволяє зменшувати витрати та покращувати якість виготовленої продукції. По-третє, світова торгівля збільшує асортимент продукції та послуг для покупців, забезпечуючи

доступом до виробів, що не виготовляються на території цієї держави. По-четверте, міжнародний обмін сприяє впровадженню інновацій та технологій, тому що торгівля продукцією та послугами стимулює розповсюдженню технологій й це підтримує розвиток науки і технологій. По-п’яте, світова торгівля забезпечує появу нових робочих місць, адже зростання обсягу експорту та імпорту зумовлює зростання виробництва, й як наслідок – зайнятості робочої сили. [8]

Загалом світова торгівля мала тривале формування, починаючи від меркантилістів, які визначали багатство країни за кількістю золота та грошей в країні, до сучасних теорій, які охоплюють не тільки ресурси, а й нові фактори впливу. Завдяки цьому країни мають економічний розвиток, ефективне виробництво та впровадження технологій.

Висновки до першого розділу

1. Міжнародна торгівля є важливим елементом розвитку економік актуального світу, оскільки її базою є експорт та імпорт послуг й товарів, інвестиційний капітал та технології. Протягом багатьох років вона змінювалась та вдосконалювалась завдяки економічним, історичним та політичним чинникам. Світова торгівля пройшла шлях від географічних відкриттів та першого обміну товарами до сучасної, глобалізованої та технологічно розвинутої, пройшовши кризи та світові війни. На поточному етапі вже світова торгівля керується правилами під наглядом міжнародних організацій, такими як Світова організація торгівлі, Всесвітній банк та Міжнародний валютний фонд. Завдяки такій сформованій та чіткій роботі наразі спостерігається спеціалізація країн на певних групах товарів, де вони мають конкурентну перевагу та зростання торгівлі всередині окремої галузі. Розвиток торгівлі формувався різними формами обміну товарами, такими як: аукціони, бартер, тендери, біржі, ярмарки, та інше. Такі можливості торгівлі створювали ефективне та перспективне функціонування світового. Завдяки

глобально сформованої узгодженої системи експорту й імпорту, та поетапному підвищенню взаємозалежностей економік країн створюється зростання добробуту держав.

2. Світова торгівля історично формувалася в результаті впливу економічних теорій та досвіду. Вона починала свій розвиток з меркантилізму, коли країни мали мету позитивного торговельного балансу та контролювати зовнішню торгівлю. Пройшовши шлях через теорії порівняльних та абсолютних переваг Девіда Рікардо та Адама Сміта, які стверджували, якщо країна фокусується на своїй спеціалізації, то такий обмін товарами стане для неї фінансового вигідним. Доповнював цей історичний розвиток й Хекшер-Олін з неокласичним підходом, завдяки якому було сформовано роль ресурсів та складових виробництва. Окрім цього для підкреслення важливості технологічного прогресу, масштабування промислового виробництва та світової спеціалізації – з’явилися альтернативні та сучасні теорії торгівлі. Актуальний розвиток відбувається завдяки прогресу в технологічній сфері та електронній торгівлі. ШІ, онлайн-платформи та інші створюють умови для ефективного розвитку, зменшенню витрат та спрощенню роботи з документообігом, водночас створюючи перешкоди, такі як кіберзагрози та недосвідченість певних країн на електронній комерції у час швидких змін. Натомість світова торгівля продовжує стрімко впливати на економічне майбутнє країн, сприяє зростанню виробництва, покращення якості й збільшення кількості товарів, зменшенню витрат та впровадженню новітніх технологій. Процес обміну товарами та послуг залишається динамічним та не простим внаслідок історичного минулого, теоретичних моделей та технологічних змін, проте створюючи умови для перспективного розвитку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН МІЖ КРАЇНАМИ ЄС ТА США

2.1. Аналіз сучасного стану зовнішньоторговельних відносин між країнами ЄС та США

Трансатлантична торгівля між Сполученими Штати Америки та Європейським Союзом є досить важливою у сучасній світовій торгівлі, оскільки включає в себе обсяги товарами та послугами, важливою та тісною співпрацею.[21] У даному підрозділі пропонується розглянути трансатлантичні торговельні відносини між Сполученими Штатами Америки та 5 найбільшими, за товарообігом, країнами Європейського Союзу. Головну увагу зосереджено на динаміці та структурі експорту США до топ-5 країн ЄС, дані наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

ТОП-5 країн ЄС за товарообігом з США у 2025 році

Країна	Імпорт з США (тисяч дол. США)	Країна	Експорт в США (тисяч дол. США)	Товарообіг (тисяч дол. США)
Ірландія	19 335 769	Ірландія	133 893 893	153 229 662
Німеччина	83 061 838	Німеччина	159 174 759	242 236 597
Нідерланди	95 642 893	Нідерланди	35 776 603	131 419 496
Італія	43 680 117	Італія	76 426 954	120 107 071
Франція	50 778 031	Франція	69 299 563	120 077 594

Джерело: складено автором за матеріалами [27,33]

За даними в таблиці можна побачити, що у топ-5 країн ЄС по товарообігу з США входить – Німеччина (лідер), Ірландія, Нідерланди, Італія та Франція у відповідному порядку. Опираючись на статистику видно, що перші 3 країни в топі мають найбільшу інтегрованість у трансатлантичні торговельно-економічні взаємодії.

Німеччина лідирує у торгівлі з США, у порівнянні з іншими країнами ЄС, й це пояснює її як добре розвинену промислову країну, що займається виготовленням складної продукції, до прикладу машинобудування. Таким чином, держава не тільки продає багато продукції на американський ринок, а й достатньо закуповує товари з США. На другому місці за товарообігом з США – Ірландія, яка багато експортує , через велику кількість міжнародних компаній в країні. Її вважають європейським хабом для виробництва та реекспорту, особливо саме в сфері технологій та фармацевтичної продукції.

Натомість достатню частку в торговельних відносинах з США відіграють й Нідерланди, це пояснюється тим, що вони вважаються центром логістики Європи, оскільки мають порти, де відбувається перерозподіл торговельних процесів. Франція та Італія – країни, які мають менші показники, що може бути пов’язано з їхньою менш залежною економікою від зовнішньої торгівлі.

На Рис. 2.1 відображено, яку частину у відсотках займає кожна з 5 країн у загальному експорті товарів США

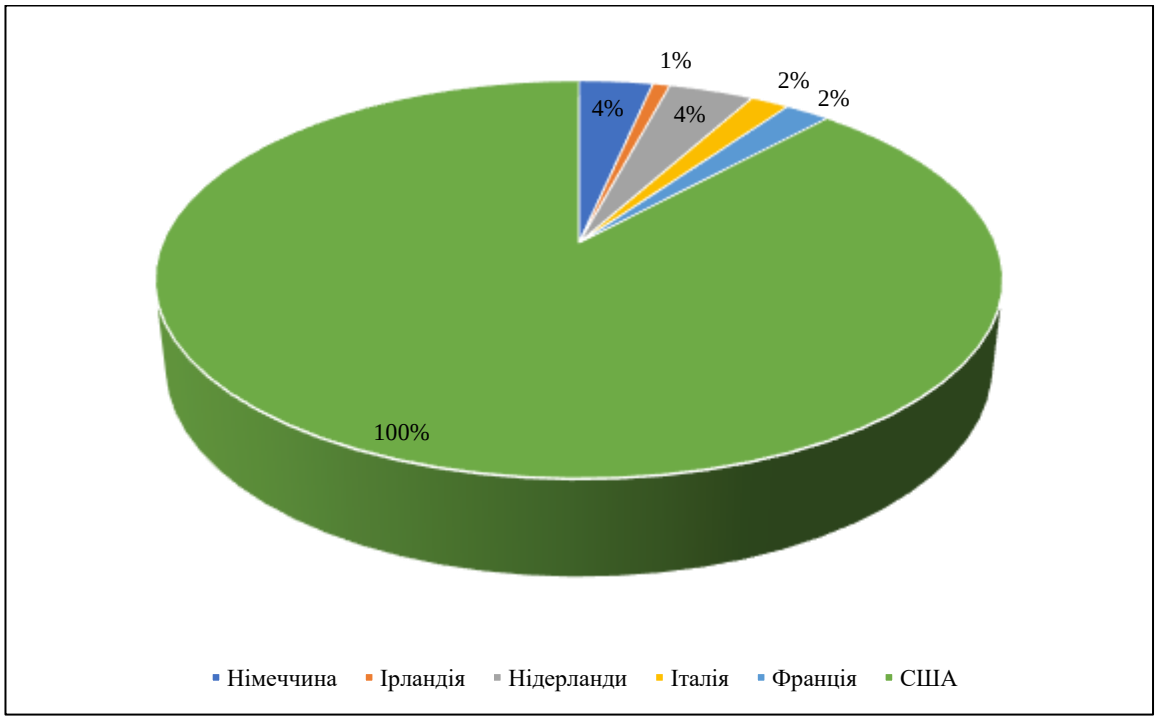

Рис. 2.1 Частка від загального експорту товарами США до топ-5 країн ЄС за товарообігом, %, 2025 рік
Джерело: складено автором за матеріалами [27]

Дана діаграма демонструє, яку частину від загального експорту США мають основні 5 країн-партнерів ЄС за товарообігом. Проценти демонструють, що країни мають дуже маленьку частину експорту, в порівнянні зі загальним, й це може пояснюватися характером економіки США, яка співпрацює з великою кількістю зовнішніх ринків. До того ж спостерігається великий попит на американську продукцію у різних країнах світу та роль Сполучених Штатів Америки у глобальних виробничо-логістичних ланцюгах, що забезпечує розподіл експортних потоків з багатьма країнами-партнерами. Як наслідок – відбувається падіння залежності США від країн Європейского Союзу.

На Рис. 2.2 відображено, яку частину займає кожна з 5 країн у загальному експорті послуг Сполучних Штатів Америки у 2024 році.

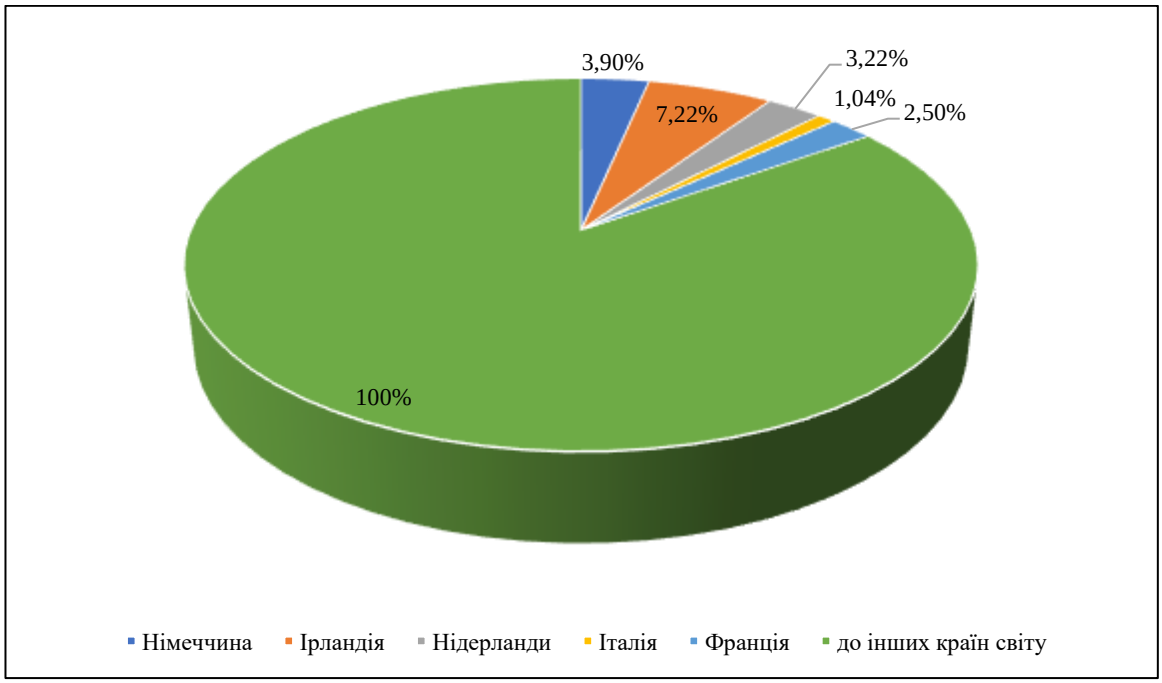

Рис. 2.2 Частка від загального експорту послугами США до топ-5 країн ЄС за товарообігом, %, 2024 рік
Джерело: складено автором за матеріалами [34,36]

Діаграма демонструє, яку частку займають найбільші країни-партнери ЄС у загальному експорті послуг Сполучених Штатів Америки. Як можна побачити, в порівнянні з іншими країнами світу, частка країн ЄС є невеликою. Переважну частину займає Ірландія, понад 7%, що спричинено розвитком цифрової та фінансової сфери, а також наявність транснаціональних компаній,

оскільки країна вважається центром для розміщення корпорацій Такі країни як Німеччина, Нідерланди, Італія та Франція відображає, що країни мають значно менший попит на американські послуги та фокус на ринок Європейського Союзу. Загалом, такий розподіл демонструє, що у Сполучених Штатах Америки є диверсифіковану регіональну структуру.

На Рис. 2.3 зображено товари, які найбільше експортували Сполучені Штати Америки до Німеччини у 2025 році.

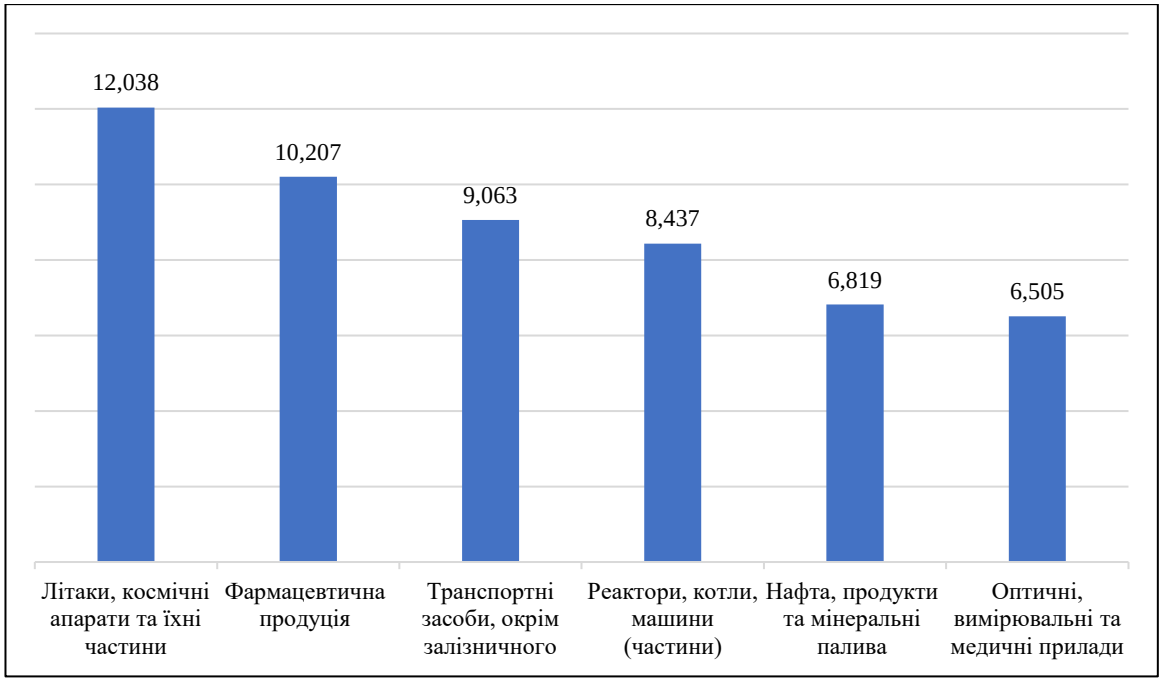

Рис. 2.3 Структура експорту товарів США до Німеччини, млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [44]

На Рис. 2.3 відображено структуру експорту ключових товарів, за основними товарними групами, з Сполучених Штатів Америки до Німеччини. Найбільшу частину у торгівлі займають літаки та їх комплектуючі, фармацевтична продукція, промислове обладнання та та транспортні засоби, окрім залізничного, що транслює провідну роль наукоємної та високотехнологічної продукції у двосторонній торгівлі.

Така структура означає, що Німеччина та Сполучені Штати Америки мають розвинені економіки, та до того ж спеціалізовуються на складних виробництвах. США сильні у виготовлені авіаційної, фармацевтичної

продукції та обладнання, натомість Німеччина має дуже розвинену промислову сферу та високий попит на такі якісні товари та технології. До того ж країни дуже активно обмінюються деталями між собою, бо мають тісні зв'язки у виробничих ланцюгах. Можна побачити, що у структурі експорту присутні енергетичні ресурси такі як нафта, продукти та мінеральні палива. Це пояснюється тим, що відбуваються зміни на світовому енергетичному ринку та бажання країн мати декілька партнерів у енергетичній торгівлі, що пов'язано з нестабільною ситуацією у світі.

На другому місці за товарообігом – Ірландія, які товари імпортувала країна з Сполучених Штатів Америки зображено на Рис. 2.4.

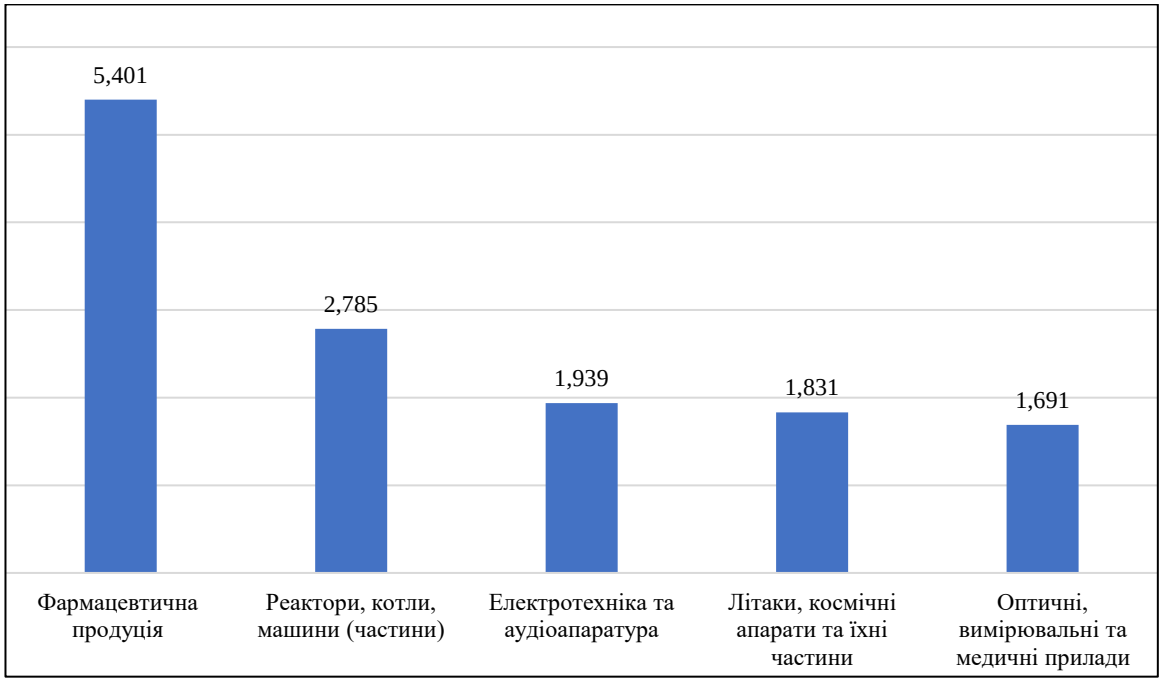

Рис. 2.4 Структура експорту товарів США до Ірландії,
млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [45]

На Рис. 2.4 зображена структура експорту США до Ірландії за 2025 рік за основними товарними групами товарів. Як можна побачити лідує фармацевтична продукція, яка значно більше мала попит на відмінну від інших категорій. Ця товарна група може так відрізнятись від інших через високий попит та можливе використання у подальшому виробництві та експорті. Також вагому частку у структурі займають реактори, котли та машини (частини).

Останні товарні групи з приблизно однаковими, проте важливими, показниками для експорту США. Така структура пояснює на чому саме зосереджена торгівля з США до Ірландії – на складних та високотехнологічних товарах. Загалом двостороння торгівля між США та Ірландією показує наскільки тісними є економічні зв'язки між країнами.

На третьому місці за товарообігом – Нідерланди. Структура експорту Сполучених Штатів Америки до країни-партнера зображена на рис. 2.5.

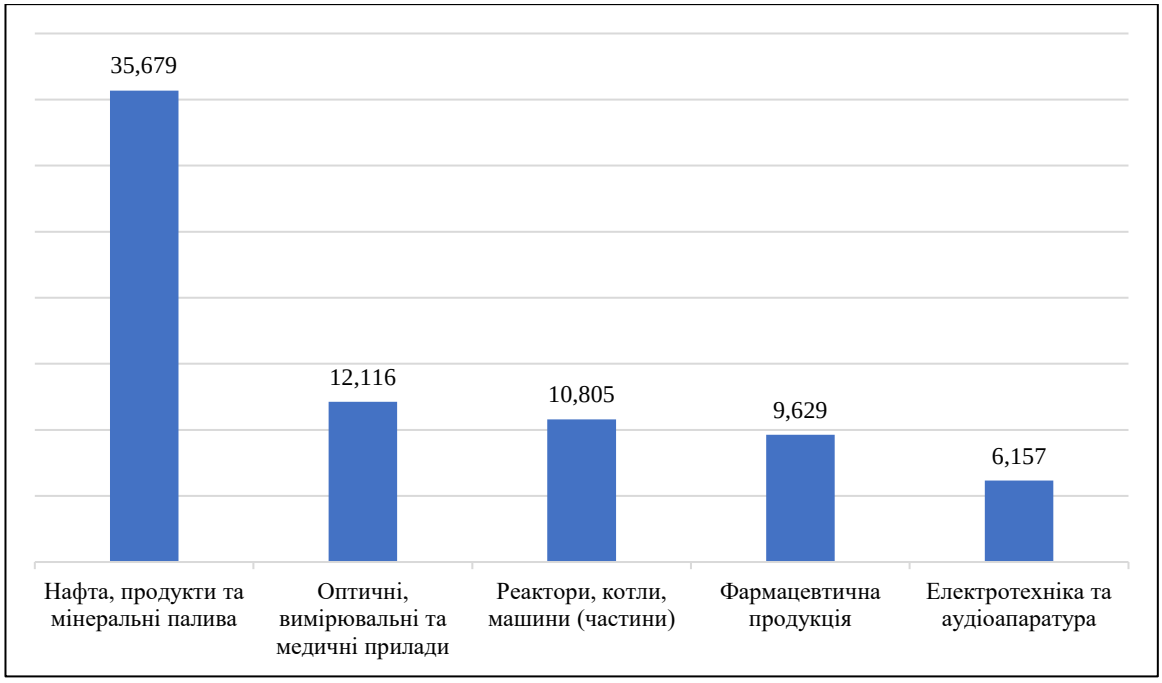

Рис. 2.5 Структура експорту товарів США до Нідерландів, млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [47]

На рис. 2.5 та наведеною вище таблицею, можна побачити, що головним імпортером продукції з США були Нідерланди. У структурі за товарними групами найбільшу частку займають нафтопродукти, оскільки Нідерланди не тільки споживають енергоресурси з США, а й мають великі порти, до прикладу у Роттердамі, і є головним логістичним центром у Європейському Союзі, звідки надалі йде перерозподіл на інші країни – це пояснює такий великий розрив з іншими товарами. Натомість вагому частку також займають оптичні, вимірювальні та медичні прилади, реактори, котли та машини (частини), що пов'язано з великим попитом на високотехнологічну продукцію та розвитком

промисловості в Європі. За даними, фармацевтична продукція відображає не малий попит на цю категорію товарів. Загалом Рис. 2.5 демонструє, що структура торгівлі з США до Нідерландів поєднує у собі не тільки енергетичну складову, а й технологічну. Через те, що країна-партнер є транзитним центром та створює активний товарообіг, це робить торгівлю залежною від ситуацій, які відбуваються на енергетичних ринках та від змін на попит промислових товарів. На четвертому місці за товарообігом – Італія. Структура імпорту Італії з Сполучених Штатів Америки зображена на рис. 2.6.

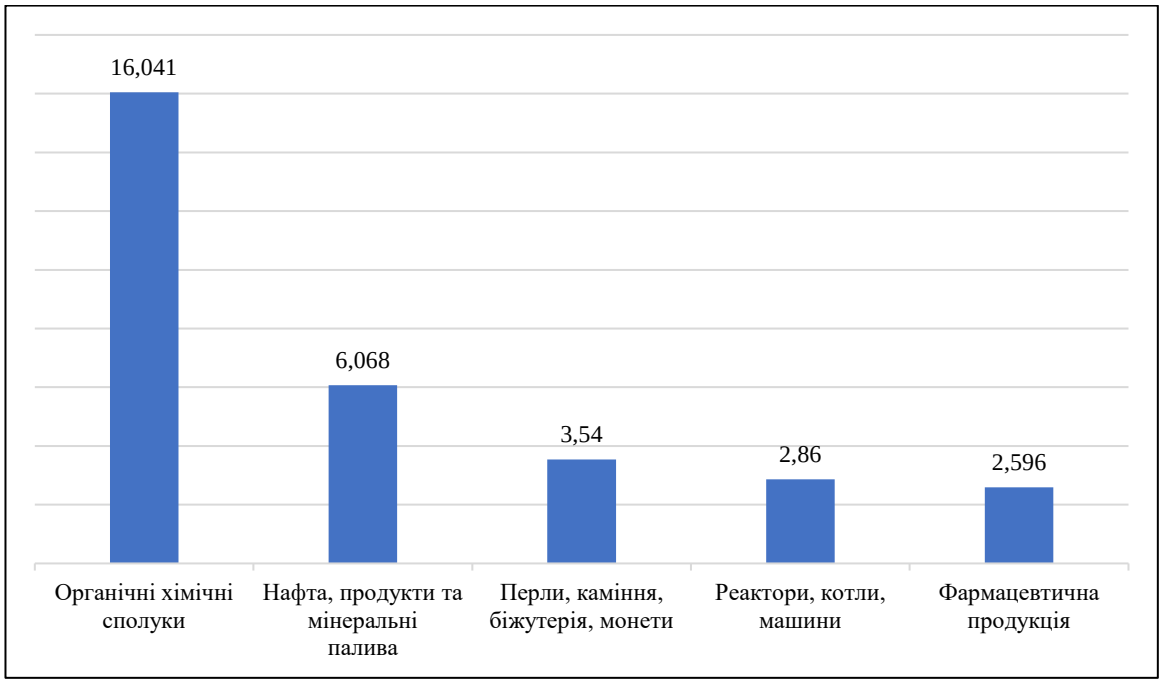

Рис. 2.6 Структура експорту товарів США до Італії, млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [46]

Даний рисунок відображає, що найбільше Італія імпортує у Сполучених Штатів Америки. Завдяки добре розвинутій промисловості в Італії, зокрема це фармацевтична, переробна та хімічна галузі, країна потребує багато сировини та компонентів для виробництва, й саме тому за графіком видно, що найбільшу частку у структурі експорту з США займають органічні хімічні сполуки. Нафтопродукти займають друге місце та є важливим для імпорту Італії, оскільки економіка країни потребує цих ресурсів для транспорту та промисловості. До того ж країна-партнер є центром у Європі за переробкою та обробкою дорогоцінних товарів, що пояснює 3 місце на графіку. Останні дві

групи товарів показують, що Італія закуповує технологічну та фармацевтичну продукції, через достатній попит. Загалом рисунок чітко показує, що головним товаром для Італії на американському ринку є сировина та компоненти для подальшого виробництва, що створює розвиток економічних відносин між країнами, проте такі зв'зки роблять залежність країни від ресурсів США.

На останньому місці за товарообігом – Франція. На Рис. 2.7 представлено, які товари найбільше експортували Сполучені Штати Америки до Франції у 2025 році.

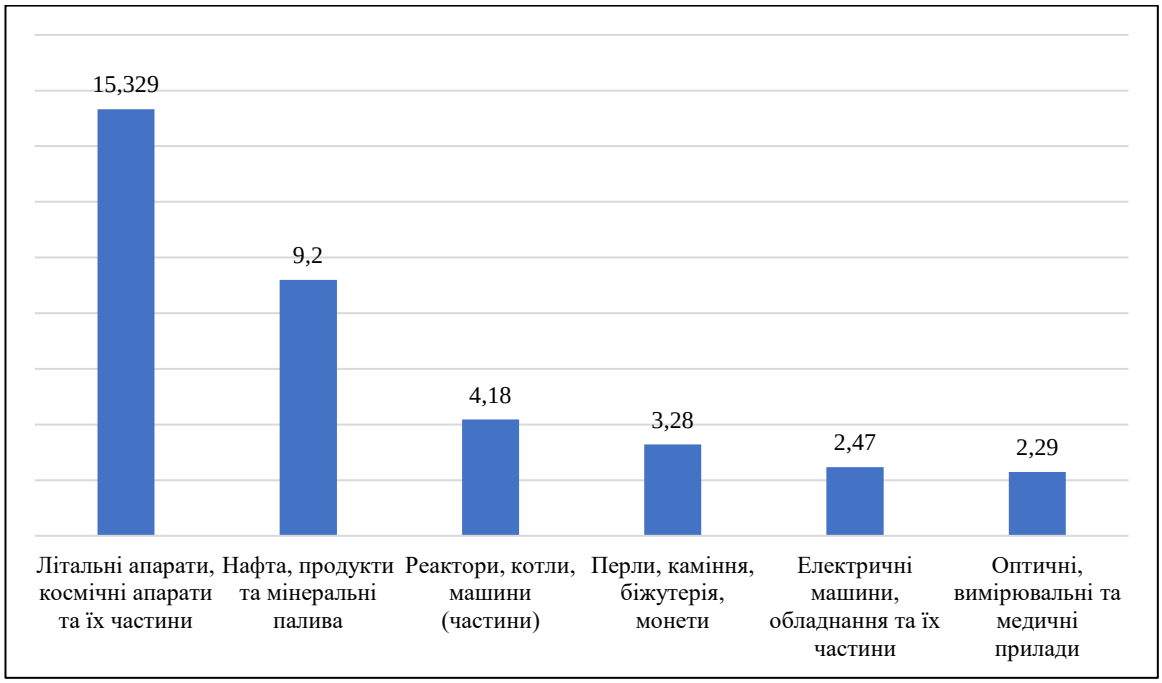

Рис. 2.7 Структура експорту товарів США до Франції,
млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [43]

Рис. 2.7 демонструє, що найбільше експортували Сполучені Штати Америки до Франції у 2025 році. Найбільшу частку займають авіаційна техніка та її деталі й це пояснюється тим, що США мають конкурентні переваги у цій сфері та високий попит країни-партнера. До того ж значна частка у структурі припадає на енергетичну продукцію, що може пояснюватися складнощами на ринку та бажання країн мати декілька джерел постачання даної продукції. Натомість реактори, котли, машини та обладнання демонструють наскільки інтенсивною є обмін продукцію між державами, які розвивають

промисловість. Загалом структура торгівлі є наслідком зосередженості Франції та США на виробничій та технологічні залежності. Це може створювати як розвиток спільного виробництва, так й покращувати ефективність економіки, проте трансатлантичні торгівельна відносини можуть дуже відчувати всі зміни у галузях із високою доданою вартістю, у цінах на енергоносії та у глобальних виробничих ланцюгах. На рис. 2.8 наведено динаміку експорту США до Німеччини, Ірландії, Нідерландів, Італії та Франції з 2021 по 2025 рік.

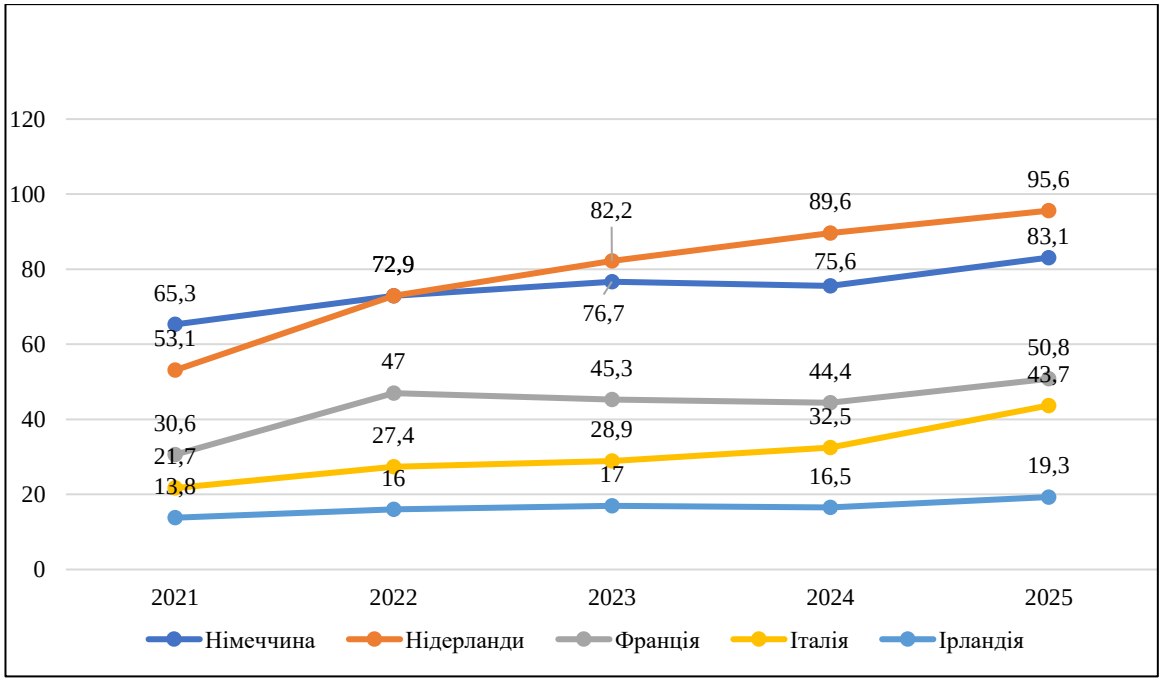

Рис. 2.8 Динаміка експорту товарами США до топ-5 країн-партнерів ЄС за товарообігом, млрд дол. США, 2021-2025 рр.
Джерело: складено автором за матеріалами [43-47]

За Рис. 2.8 можна побачити динаміку експорту США до найбільших 5 країн ЄС за товарообігом. Загалом є незначні коливання, проте є й тенденція зростання вартісних показників експорту.

Найбільш стрімке зростання експорту США за 5 років спостерігалось до Нідерландів. Головним фактором для такої динаміки є роль країни як ключового логістичного центру у Європі. Завдяки розвиненій портовій інфраструктурі більша частина американської продукції проходить через Нідерланди з подальшим розподілом на країни Європи. Німеччина має також позитивну динаміку, що може пояснюватися з розвитком промисловості. Проте

у 2024 році спостерігалося незначе падіння, що пов’язано з наслідками економічної кризи, зменшенням виробництва в країнах ЄС та наслідком жорсткої монетарної політики. Експорт до Ірландії протягом 5 років повільно зростав, що пов’язано з діяльністю транснаціональних компаній. Схожу динаміку має й Італія, проте з особливо значним зростанням у 2025 році, що транслює укріплення та розширення торговельних зв’язків. П’ята країна-партнер, Франція, за 5 років мала постійні коливання зросту та падіння. Такі зміни пов’язані з зміною світових цін та впливом жорсткої монетарної політики.

Загалом, у 2022 році експорт зростав у всіх країнах, що пояснюється відновленням економік після пандемії та підвищенням цін на товари, до того ж причиною зростання може бути посилення економічних відносин. Наслідком може бути залежність від економічних ситуацій в країнах та впливати на фінансову стабільність експортних потоків.

У таблиці 2.2 представлено як змінювалися темпи приросту експорту товарів з США до топ-5 країн ЄС протягом 5 років.

Таблиця 2.2

Темпи приросту експорту товарів США до ЄС, %

Країни	Роки				
	2021	2022	2023	2024	2025
Німеччина	13,75	11,62	5,18	-1,42	9,85
Ірландія	43,96	15,84	6,14	-2,42	16,92
Нідерланди	17,16	37,32	12,76	9,08	6,69
Італія	9,23	26,22	5,53	12,27	34,47
Франція	8,48	53,42	-3,59	-1,90	14,38

Джерело: складено автором за власними розрахунками за матеріалами [43-47]

У таблиці 2.2 представлено темпи приросту експорту товарів з Сполучених Штатів Америки до Німеччини, Ірландії, Нідерландів, Італії та

Франції. Загалом продемонстровано високу волатильність показників та частковим відновлення у 2025 році.

У 2021-2022 році спостерігались високі темпи приросту, до прикладу у Нідерландах, Італії та Франції, що каже про відновлення торгівлі після COVID-19, повернення попиту на продукцію та зростанням цін, що в результаті демонструє високі показники експорту. Натомість у 2023 році відбувся значний спад темпів розвитку, а у Франції взагалі показник має від'ємне значення. Причиною цього стало багато макроекономічних чинників**,** проте головним залишалося зниження попиту на американську продукцію та жорстка монетарна політика, що спричинила скорочення інвестицій та бізнес-активність. Однак, такий спад частково може бути через значний приріст після відновлення економік у 2021-2022 році та коливання цін на світовому ринку, що в результаті дають такий показник у представленій таблиці. Негативну динаміку у 2024 році продовжила Франція, проте майже в 2 рази меншу, та від'ємні показники отримала Німеччина та Ірландія, причиною цього стало зменшення промислової діяльності та уповільнення економічної діяльності. У 2025 році усі відновили та збільшили темп приросту, особливо Ірландія, Італія, та Франція, яка мала 2 роки від'ємний показник, що демонструє відновлення попиту на американську продукцію. Позитивна динаміка була окрім Нідерландів, оскільки було уповільнення експорту, можливе зниження попит та важливим фактором є запровадження мит , що ускладнило торгівлю.

Загалом темпи приросту чітко відображають як впливала пандемія, коливання цін, уповільнення економічного зростання на торгівлю, що може бути наслідком залежності країн Європейського Союзу від імпорту з Сполучених Штатів Америки та трансформацій у міжнародній економічній ситуації.

Розглядаючи загальну торгівлю, то у 2025 році Сполучені Штати Америки експортували до Німеччини товарів то послуг на понад 6% більше, ніж у 2024 році. [23] Натомість продаж товарів та послуг до Ірландії був на понад 19% більший, ніж у 2024 році, а імпорт до США склав понад 24%. [24] Італія

імпортувала з США на понад 27% більше, ніж у 2024 році. [25] Проте Нідерланди імпортували з США на понад 7% більше, в порівнянні з 2024 роком. [26] Франція також імпортувала у 2025 році більше й показник був на понад 9% більший. [22]

Динаміка торгівлі США до Європейського Союзу характеризується нестабільністю через пандемію, світові зміни та попит. Протягом 2021-2025 років відбувався спад та зростання торгівлі, проте це не змінює важливість партнерства для країн.

2.2. Особливості зовнішньоторговельних відносин між ЄС та США

Трансатлантичні торговельні відносини між Сполученими Штатами Америки та Європейським союзом є дуже важливими у сучасній міжнародній економіці, оскільки мають найбільші двосторонні торгівельні відносини та інвестиційну складову. Важливою частиною відносин є розвиток економік, наявність інновацій та політичних факторів, що робить співпрацю багатогранною. Проте співпраця характеризується періодичними труднощами, які розглядають у даному підрозділі. [54] На рис. 2.9 відображено, якою була торгівля товарами з п'яти країн ЄС, за товарообігом, до США у 2025 році.

Рис. 2.9 демонструє співвідношення експорту п’яти країн-партнерів ЄС до США та загального експорту за 2025 рік. Найбільший експорт, в порівнянні з іншими представленими країнами, транслює Німеччина, проте торгівля до Сполучених Штатів Америки складає 9,4% від загально експорту. Така ситуація пов’язана з високим розвитком промисловості. Нідерланди, Італія та Франція мають відносно невелику частину експорту до країни-партнера. Проте Нідерланди відіграють важливу роль, бо є логістичним центром.

Головну увагу варто зосередити на Ірландії, оскільки частка експорту до США складає майже половину загального – 42,3%, що робить її залежною від торгівлі з партнером. Таке співвідношення спричинене особливою

економікою, передусім достатньої кількістю міжнародних компаній, які експортують до США.

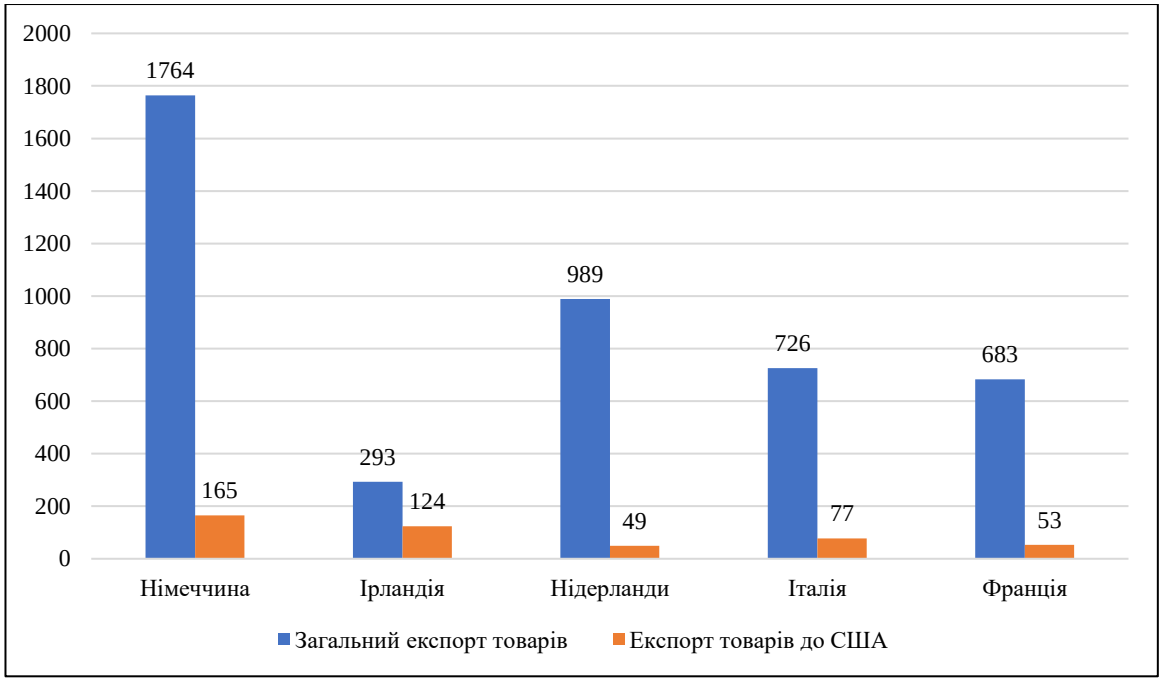

Рис. 2.9 Співвідношення загального експорту товарів топ-5 країн ЄС за товарообігом та до США, млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [35, 38-42]

Передумовами такої частки експорту до Сполучних Штатів Америки є фокусування країн на ринок ЄС та інші міжнародні ринки. Завдяки сильній інтеграції економік країн Європейського Союзу формує взаємний обмін. Як результат для Німеччини, Нідерландів, Італія та Франції – це обмеження залежності від партнерів завдяки географічному розширення ринків збуту. Проте Ірландія має залежність від експорту до США та робить її вразливою до змін на зовнішньому ринку.

Загальна структура свідчить про те, що країни ЄС мають багатовекторну експортну спрямованість, де США є важливим, проте не домінуючим партнером, окрім Ірландії.

Експорт послуг має показник значно менші, в порівнянні з експортом товарів. На рис. 2.10 наведено, питому вагу експорту послуг країн ЄС до США в порівнянні з загальним експортом послуг за 2024 рік. Розглядаючи загальний експорт послуг – лідирує Ірландія, а найменший показник у Італії, що

становить 155 млрд дол. США. Найбільшими експортерами послуг саме до Сполучених Штатів Америки є Німеччина та Ірландія, що може відображати важливість американського ринку для цих країн, хоча частка до країни-партнера є відносно невеликою. В Ірландії знаходиться багато транснаціональних корпорацій, які займаються цифровими та фінансовим послугами сфокусованими на ринок Сполучених Штатів Америки.

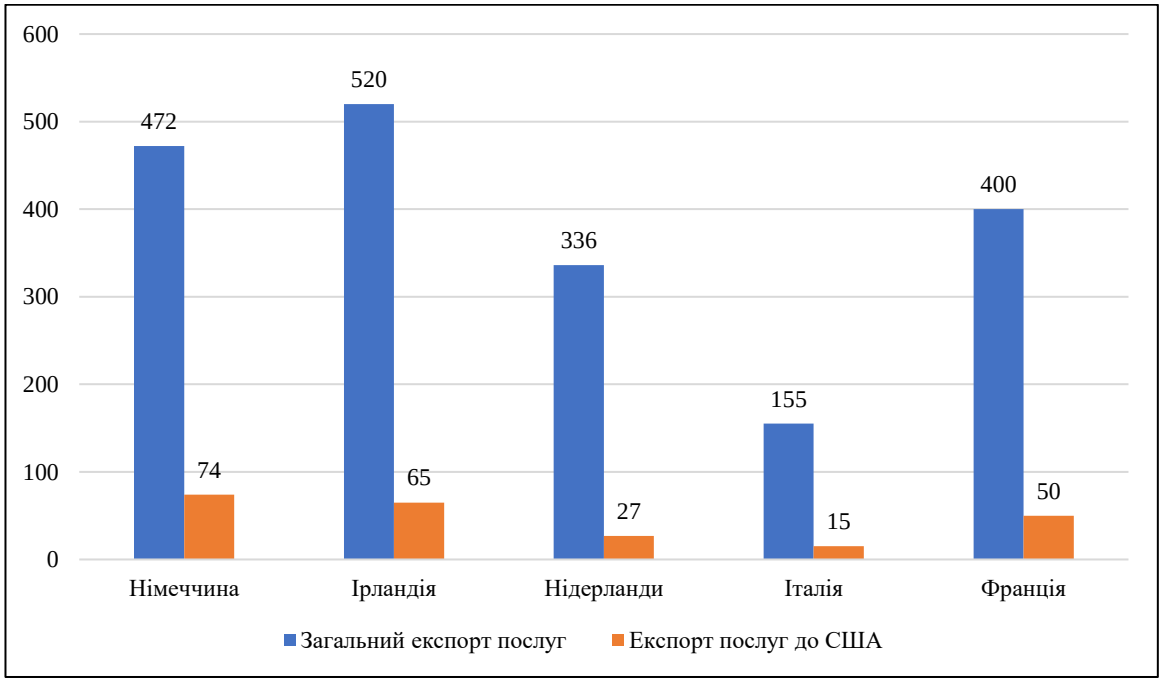

Рис. 2.10 Співвідношення загального експорту послуг топ-5 країн ЄС за товарообігом та до США, млрд дол. США, 2024 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [55, 28-32]

Натомість ситуація з Німеччиною, як лідером експорту послуг в порівнянні з представленими країнами, може обґрунтовуватися на спеціалізації країни у проєктно-інженерних та фінансових послугах. Франція експортує до США 12,5% своїх послуг. Така частина США у загальному експорті послуг може свідчити про те, що країни Європейського Союзу сфокусовані більше на внутрішні інтеграційні процеси та торгівлю об'єднаного ринку.

Не дивлячись на це, для країн ЄС така структура не формує залежність від ринку країни-партнера, вони не сильно відчуватимуть зміни на ринку та створюється більш стійкі економіки.

На Рис. 2.11 зображено динаміку експорту товарів Німеччини, Ірландії, Нідерландів, Італії та Франції до США у період 2021 - 2025 роки.

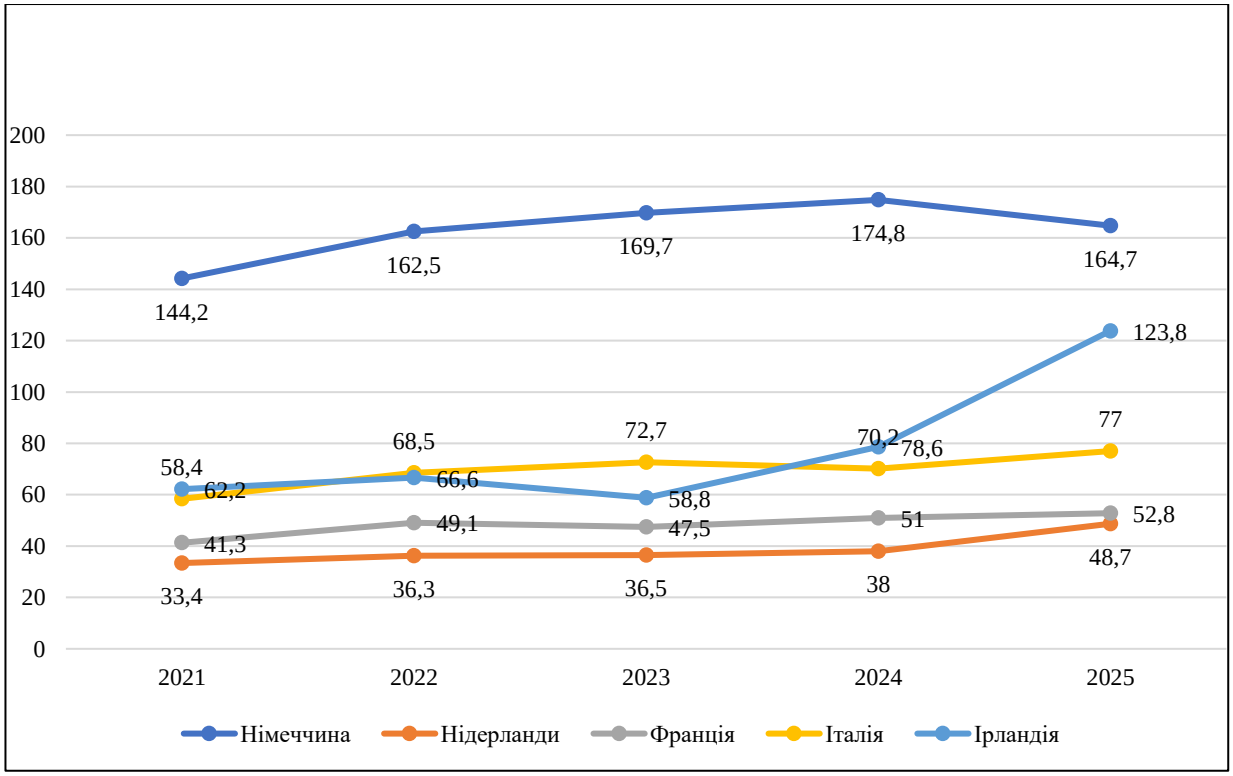

Рис. 2.11 Динаміка експорту товарів 5 провідних країн ЄС до США за товарообігом, млрд дол. США, 2021-2025 рр.
Джерело: складено автором за матеріалами [38-42]

Рис. 2.11 відображає динаміку експорту товарів з 5 країн ЄС до США протягом 5 років. Найбільші обсяги у Німеччини, що пояснює її високорозвинену експортну промисловість, однак у 2025 році був спад трохи більше, ніж на 10 млрд дол. США. Такий спад може характеризуватися з економічною ситуацією та зниженням попиту. Єдина країна, з представлених на Рис. 11, яка мала з 2021 року по 2025 рік лише тенденцію зростання – Нідерланди, оскільки вони є логістичним центром Європи. Найбільше коливання експорту спостерігалося у Ірландія, а у 2025 році показник, в порівнянні з 2024 роком, збільшився майже у два рази, що може транслювати зростання попиту зі сторони США. Італія характеризується стабільною динамікою з незначними спаданнями та зростаннями, що свідчить про покращення торговельних зв’язків між країнами. Франція має помірне зростання, проте зі спадом у 2023 році, яке може бути пов’язано з деактивацією

економічних процесів, однак показник покращувались до 2025 року включно. Загалом по 2023 рік відбулося відновлення та посилення міжнародної торгівлі після пандемії. У 2023 по 2024 рік динаміку можна пояснити через жорстку монетарну політику та інфляційні процеси. Ірландія, Нідерланди, Італія та Франція мали зростання у 2025 році, окрім Німеччини, що демонструє зниження попиту США. Така динаміка відображає, що США є важливим партнером для країн ЄС та підтверджує залежність торгівлі від змін у глобальному економічному середовищі та загальноекономічних умов. У таблиці 2.3 представлено, як змінювалися темпи приросту експорту товарів з топ-5 країн ЄС до США протягом 5 років.

Таблиця 2.3

Темпи приросту експорту товарів з ЄС до США, %

Країни	Роки				
	2021	2022	2023	2024	2025
Німеччина	21,8	12,65	4,4	3,02	-5,76
Ірландія	1,90	6,43	-11,4	42,4	59,4
Нідерланди	20,62	8,68	-2,9	7,9	6,3
Італія	20,42	17,42	6,13	-6,3	15,54
Франція	11,62	18,85	-3,29	7,46	3,4

Джерело: складено автором за власними розрахунками за матеріалами [38-42]

У таблиці 2.3 наведено зміни темпів приросту експорту товарів з ЄС впродовж 5 років до Сполучених Штатів Америки. У 2021 році країни відновили повноцінну торгівлю з США після пандемії короновірусу. Темпи приросту в 2022 році впали, окрім Ірландії та Франції, що пояснюється поступовою нормалізацією після активної торгівлі та великим попитом у минулому році. У 2023 році у всіх 5 країнах показники впали, а в Ірландії, Нідерландах та Франції показник був від'ємним, що може бути пов'язано з коливання на світовому ринку та зниження попиту США на імпорт певних товарів з країн ЄС. У 2024 році країни відновили торгівлю, особливо Ірландія,

що видно за темпами приросту, проте в Італії відсоток знижувався й надалі, через зменшення попиту на ринку США. Натомість Німеччина мала трохи нижчий показник в порівнянні з минулим роком. У 2025 році ситуація для Ірландії та Італії значно покращилась, проте в Німеччині темп падає до від'ємного показника, в Франції показник впав на 3,4%, а Нідерланди мають трохи нижчий показник – 6,3%. Причиною такого спаду може бути перерозподіл торговельних потоків, зокрема й через митні обмеження. На Рис. 2.12 окреслено, які товари найбільше експортувала Німеччина до США у 2025 році.

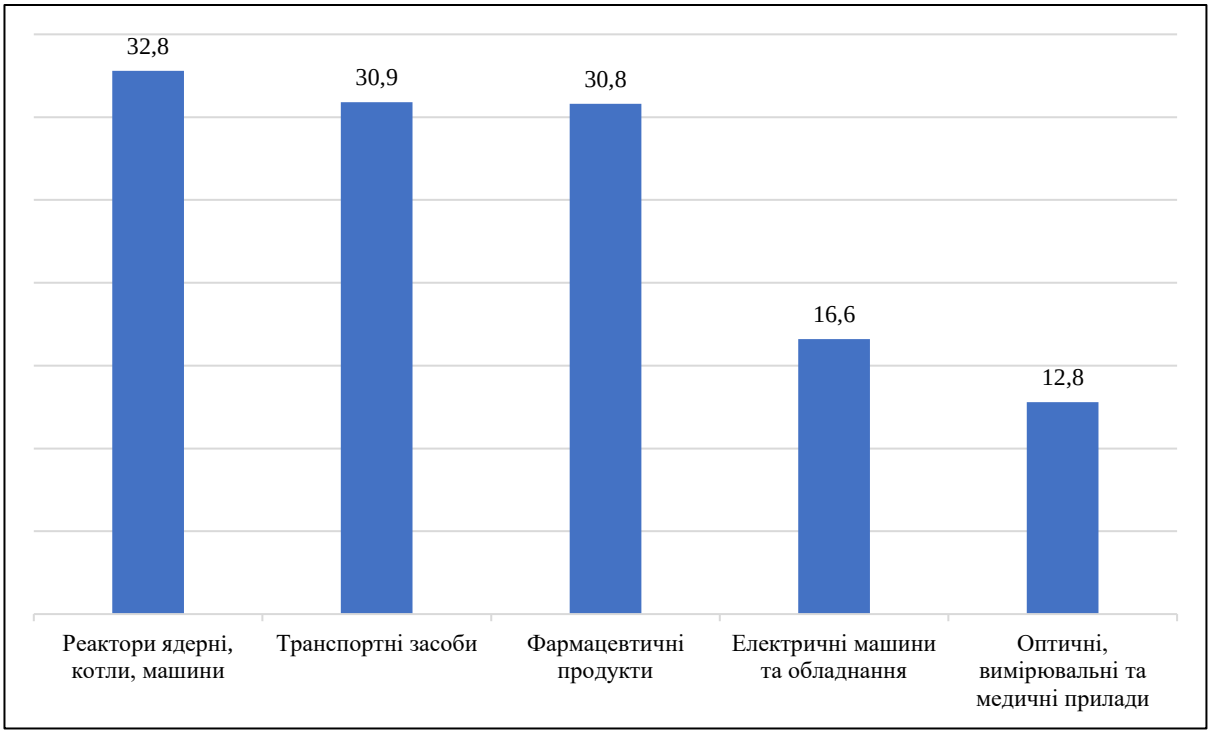

Рис. 2.12 Структура експорту товарів Німеччини до США, млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [39]

На рис. 2.12 наведено структуру експорту Німеччини до США у 2025 році у млрд дол. США. Лідуть ядерні реактори, котли та машини, проте транспортні засоби та фармацевтична продукція мають майже однакові показники, а електричні машини з обладнанням та оптичні, вимірювальна й медичні прилади – на значно меншу суму імпортували США, проте Німеччина має

добре розвинуту сферу наукоємних та високоточних товарів, що застосовується в медичній та промисловій сфері.

Німеччина має високорозвинене промислове виробництво та спеціалізовується на випуску техніки та обладнання. До того ж країна має потужне виробництво автомобілів, пропонуючи багато товарів на зовнішній ринок. А якісна фармацевтична та хімічна продукція є достатнім попитом на ринку США.

Загалом, структура показує, що Німеччина є ключовим постачальником складної, технологічної продукції на ринок Сполучених Штатів Америки. Однак формується залежність США від торгівлі з Німеччиною та робить її вразливою до коливань у глобальній економіці, технологічного розвитку та інвестицій. На Рис. 2.13 представлено, які товари найбільше експортувала Ірландія до США у 2025 році.

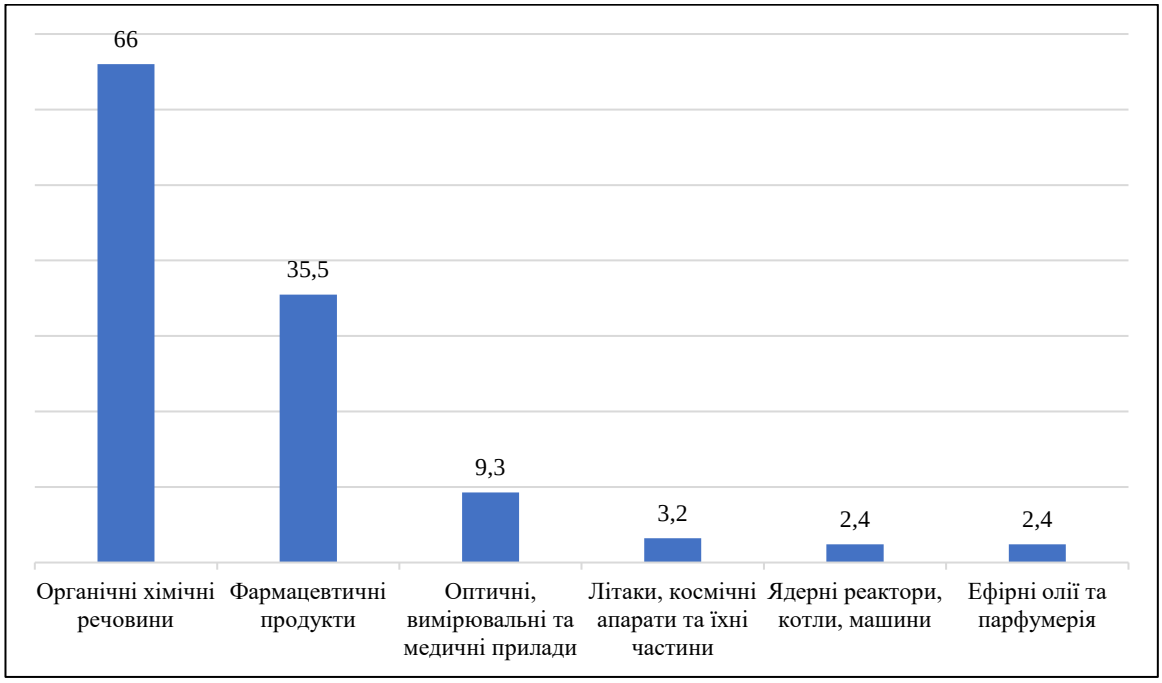

Рис. 2.13 Структура експорту товарів Ірландія до США,
млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [40]

На представленому рис. 2.13 зображено структуру експорту Ірландії до США за 2025 рік. Переважну частину у експорті займають органічні хімічні речовини, що значно переважає над іншими товарами. На другому місці –

фармацевтичні продукти на 35,5 млрд долларів. Це демонструє спеціалізацію Ірландії на фармацевтичній сфері та розміщенням міжнародних хімічних та медикаментозних компаній. Значно менші обсяги мають оптичні та медичні прилади, авіаційні та космічні товари та машинобудування. Такі показники пояснюються тим, що для Ірландії ці сфери не є ключовими та можуть залежати від імпорту певних деталей. Ефірні олії та парфумерія мають такий ж показник як й реактори, проте причиною такого експорту є слабкий внутрішній розвиток виробництва цієї галузі. На рис. 2.14 зображено, які товари найбільше експортували Нідерланди до США у 2025 році.

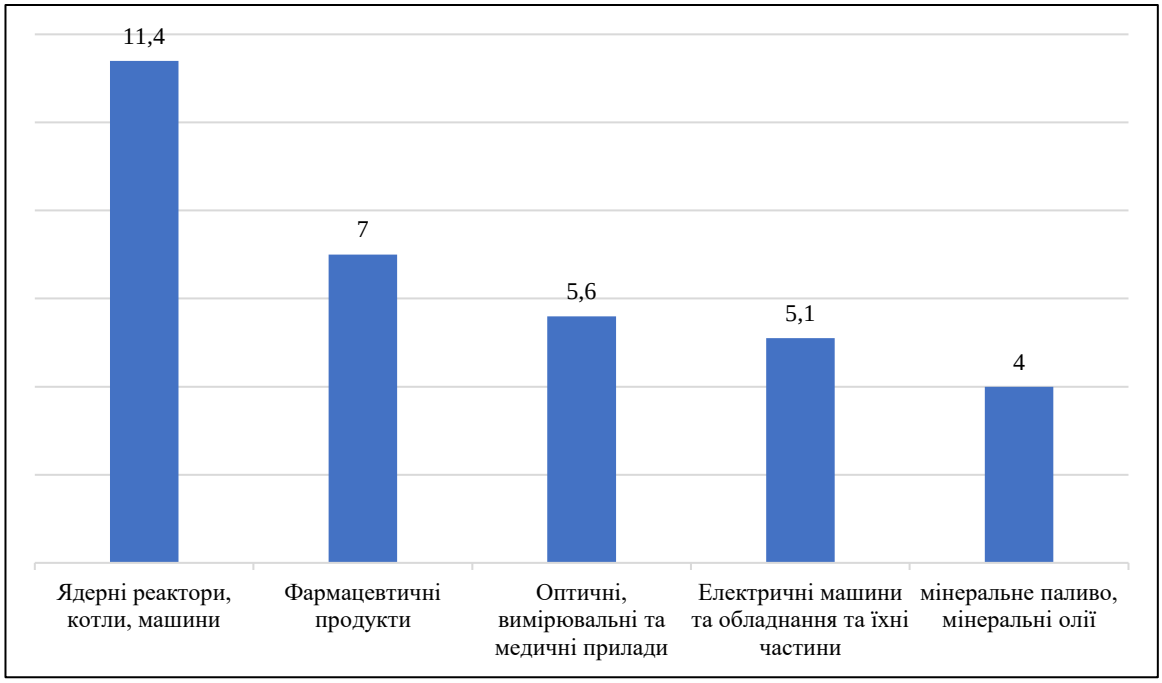

Рис. 2.14 Структура експорту товарів з Нідерландів до США, млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [42]

На рис. 2.14 наведено експорт товарів Нідерландів то США за 2025 рік. Значну частину займають ядерні реактори, котли та машини, понад 11 млрд дол. США, що свідчить про розвинену промисловість та високий розвиток технологій, а також важливість країни у міжнародних виробничих ланцюгах. Також вагому частину займають фармацевтична продукція, що свідчить про розвиток біотехнологічної сфери та наявність міжнародних компаній. Нідерланди спеціалізовуються на високоточних та інноваційних продуктах, що

відображено на Рис. 2.14 як оптичні прилади, так й електричні машини з обладнанням. Частина мінерального палива у структурі вказує на функцію Нідерландів як перерозподільчий центр, в даному випадку, енергетичному.

Нідерланди є країною сфокусованною на високорозвинену технологічну сферу та діяльність у ланцюгах постачання. З одного боку це робить країну важливою для імпорту США, а з іншого боку може створюватися експортна залежність на технологічну продукцію при зміні попиту. На рис. 2.15 зображено, які товари найбільше експортувала Італія до США у 2025 році.

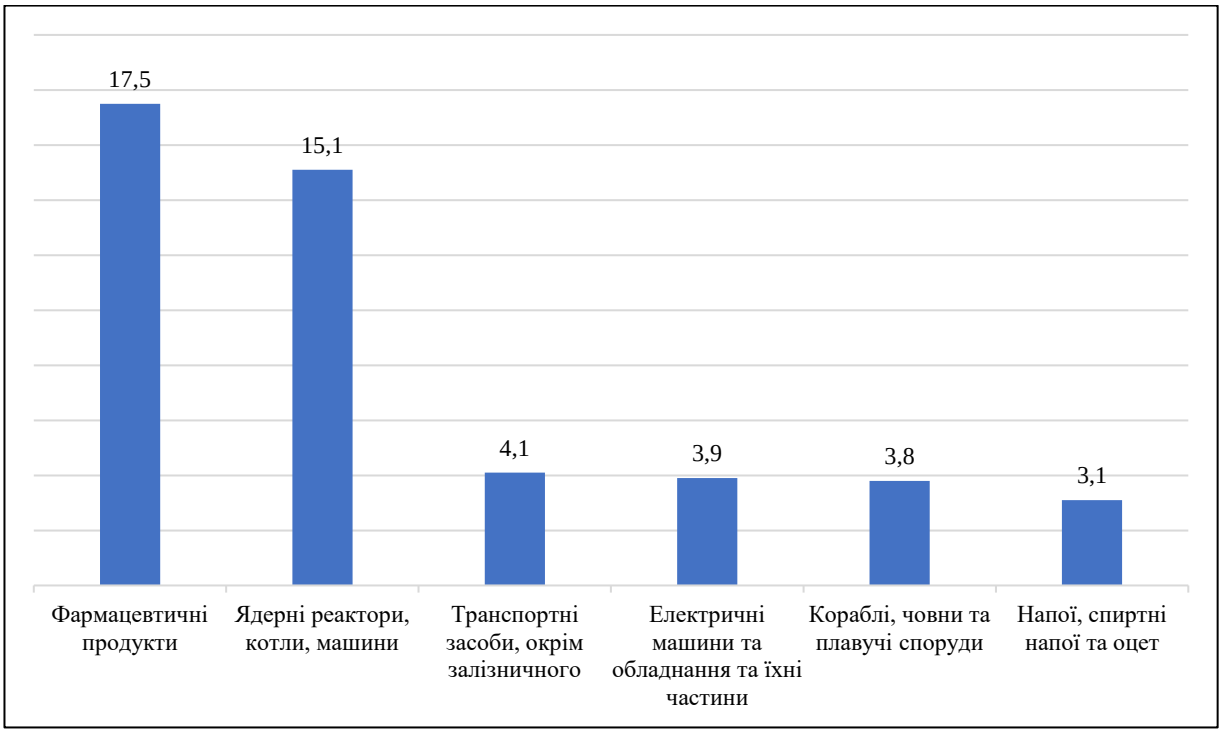

Рис. 2.15 Структура експорту товарів з Італії до США,
млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [41]

Рисунок 2.15 відображає структуру експорту товарів Італія до США за 2025 рік. Головним домінування є фармацевтична продукція, оскільки країна має високорозвинену наукова сферу, а США має великий попит на лікарські засоби. Також в Італії є потужна база інженерії, до того ж вони спеціалізуються на промисловій продукції, що пояснює значний експорт ядерних реакторів, котлів та машин до Сполучених Штатів Америки. Значно меншу частину займають транспортні засоби (4,1 млрд дол. США), через наявність відомих

марок в країні та попиту на преміум автомобілів, проте на автомобільному ринку висока конкуренція, тому ці товари займають маленьку частку в порівнянні з іншими лідируючими товарами у структурі експорту до США. Наявність електричних машин та обладнання у структурі демонструє розвиненість промислових технологій, а такі товари потребує ринок США. Натомість кораблі, човни та плавучі споруди мають схожий показник, бо дана продукція зазвичай потрібна для сегментованого суднобудування. Трохи менший показник мають напої, проте італійська продукція та їх бренди є дуже популярними на ринку завдяки якості.

Загалом Італія має залежність від експорту до США насамперед через фармацевтичну продукцію та ядерних реакторів, котлів та машин, що робить торгівлю дуже чутливою до змін на ринку. На рис. 2.16 зображено, які товари найбільше експортували Нідерланди до США у 2025 році.

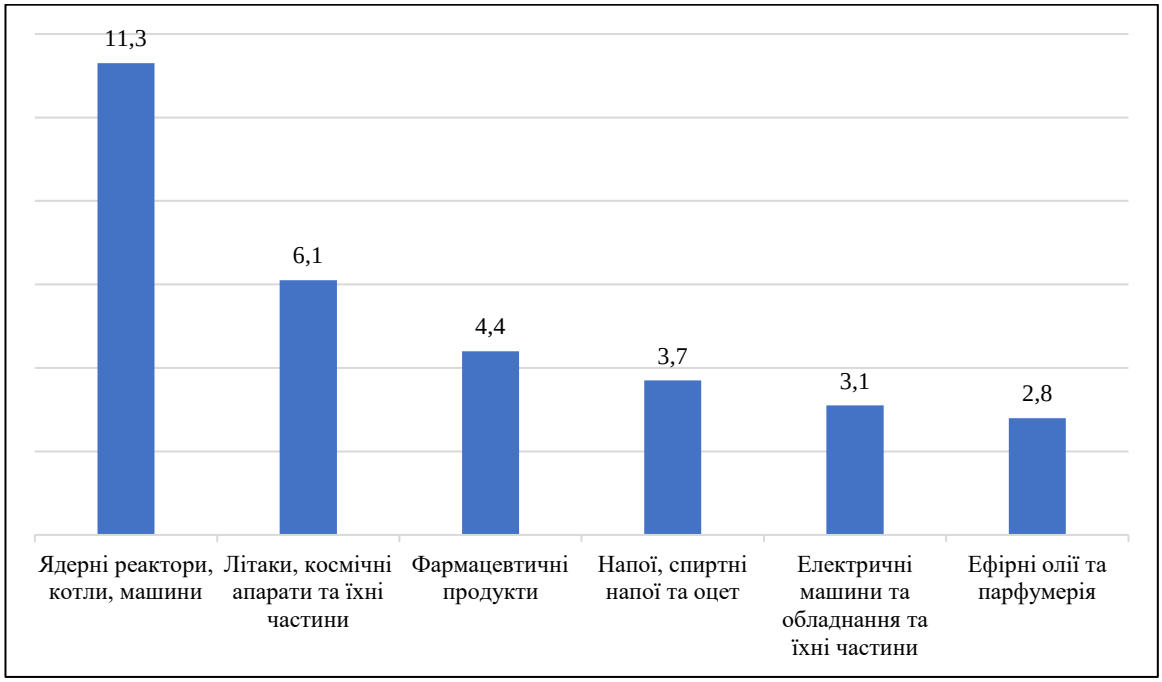

Рис. 2.16 Структура експорту товарів з Франції до США, млрд дол. США, 2025 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [38]

Рисунок 2.16 відображає, які товари найбільше експортувала Франція до Сполучених Штатів Америки за 2025 рік. Перше місце займають ядерні реактори, котли та машини, оскільки країна має розвинену індустріальну

складову та спеціалізується на високотехнологічному обладнанні. Значно менше країна експортувала літаків, космічні апарати та їх частини, однак у Франції розвинена авіаційна та космічна сфери. Фармацевтичних товарів США імпортувало на суму 4,4 млрд дол. США, оскільки країна-партнер має постійний попит на таку продукцію. Напої та спиртні напої створюють попит на американському ринку завдяки відомим французьким брендам. До структури експорту товарів з Франції входить й електричні машини з обладнанням та їх частини, що зумовлено розвитком технологій. Ефірні олії та парфумерія присутні через наявність відомих брендів та попит на люксову продукцію.

2.3. Перспективи подальшого розвитку міжнародних торговельних відносин між країнами ЄС та США

ЄС та США є найбільшими торговельними партнерами на міжнародному ринку, до того ж вони відзначають ще й високим рівнем інвестиційних відносин. Завдяки торговельно-інвестиційним зв’язкам між країнами існує багато робочих місць. Країни ЄС характеризуються стабільним експортером високотехнологічних, фармацевтичних, аерокосмічних товарів та компонентів з обладнанням для Сполучених Штатів Америки. Проте ЄС є ключовим імпортером американських енергетичних ресурсів, а саме нафту та природній газ, що робить відносини міцними та тим самим формують підтримку України щодо військової агресії Росії. [20] Розглядаючи їх загальні торгівельні відносини, то США більше імпортують з ЄС, ніж експортують - рис. 2.17.

На рис. 2.17 продемонстровано торговельний баланс товарами та послугами з боку певних країн ЄС та Сполучених Штатів Америки за 2024 рік. Розрахунок торговельного балансу дозволяє зрозуміти де країни мають профіцит, а де дефіцит.

Розглядаючи сферу товарів, то можна спостерігати загалом більше позитивне сальдо. Найбільший профіцит, серед представлених країн, має

Німеччина понад 70 млрд дол. США, що демонструє країну як експортно-орієнтовану та сфокусовану на промислове виробництво, таких як машинобудування, автомобілі та фармацевтичну продукцію.

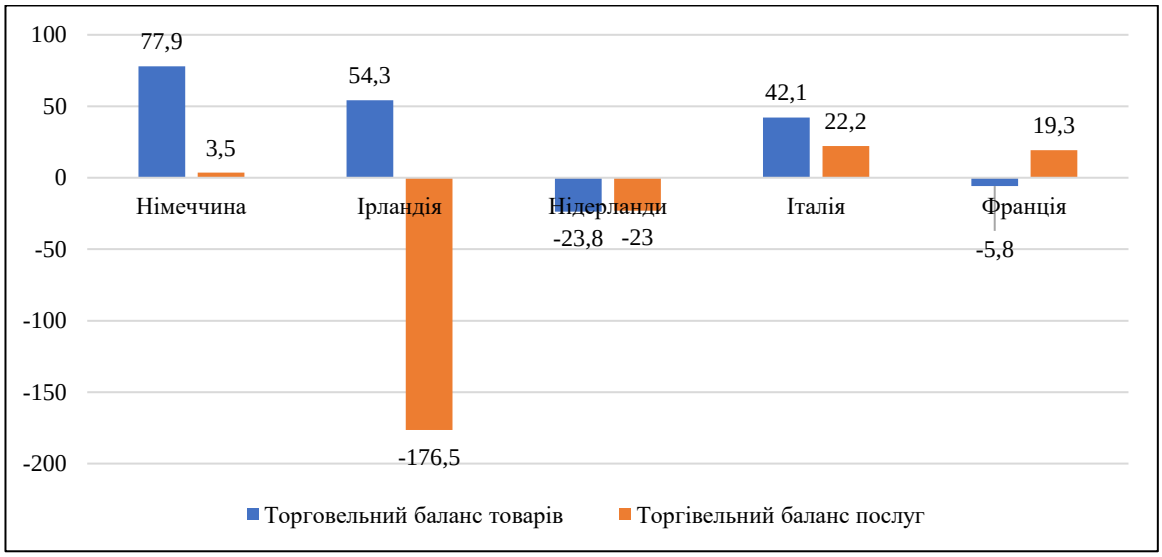

Рис. 2.17 Торговельний баланс товарів та послуг між топ-5 країнами ЄС та США, млрд дол. США, 2024 рік (з боку ЄС)
Джерело: складено автором за матеріалами [48-52,14-18]

Профіцит має й Ірландія, проте на понад 20 млрд дол. США менше, в порівнянні з Німеччиною та Італія з показником 42,1 млрд дол. США. Країни більше експортують, а ніж імпортують з США, бо вони сфокусовані на високотехнологічних та фармацевтичних продуктах. Нідерланди та Франція – мають дефіцит -23,8 млрд дол. США та -5,8 млрд дол. США відповідно. Для Нідерландів такий низький показник пояснюється важливістю країни як логістичного центру Європи й велика частина товарів йдуть на реекспорт до інших країн Європейського Союзу.

Розглядаючи сферу послуг, можна спостерігати зворотню ситуацію в порівнянні з товарами. Через те, що Сполучені Штати Америки спеціалізують на послугах, до прикладу інформаційні технології, фінансові та цифрові, призводить країни ЄС до дефіциту у торговельному балансі.

На Рис. 2.17 продемонстровано, що Ірландія має великий дефіцит – понад 170 млрд дол. США. Така ситуація сталася через наявність в країні великої

кількості американських компаній. Не дивлячись на їх розташування, вони використовують свої технології або програми, та відповідно сплачують кошти у Сполучені Штати Америки, що утворює великий дефіцит для Ірландії. Нідерланди такий мають дефіцит, через те що країна багато імпортує послуг з США, цей показник не може перевищити навіть експорт послуг Нідерландів до країни-партнера. Італія та Франція мають профіцит, оскільки країни сфокусовані більше на туризм, ділові та фінансові послуги, й імпортує менше послуг, ніж експортує. Німеччина також має профіцит, що показує баланс у торговельних відносинах з США. На торговельний баланс майбутньому можуть вплинути мита США, оскільки продукція ЄС стає дорожчою та формує складнощі на ринку конкуренції, й може з профіциту перейти в дефіцит.

Торговельний баланс послуг та товарів між 5 країнами ЄС та США , з боку США, зображено на Рис. 2.18

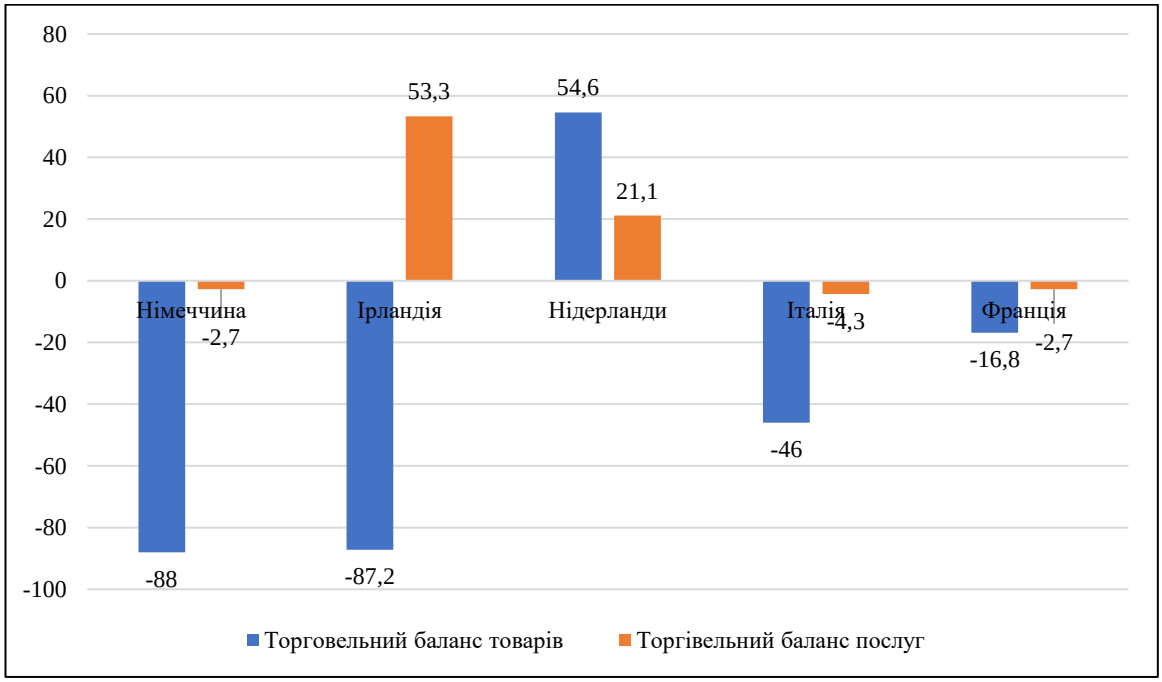

Рис. 2.18 Торговельний баланс товарами та послугами між топ-5 країнами ЄС та США, млрд дол. США, 2024 рік (з боку США)
Джерело: складено автором за матеріалами [37,53]

На рис. 2.18 спостерігаємо, що США має дефіцит та профіцит за 2024 рік.

Розглядаючи сферу товарів, то тут Сполучені Штати Америки мають дефіцит усюди – це пояснюється тим, що США імпортно-орієнтована країна.

Проте у сфері послуг вони мають профіцит з Ірландією та Нідерландами 53,3 млрд дол. США й 21.1 млрд дол. США відповідно, з Німеччиною, Італією та Францією – дефіцит.

Через запровадження мит Сполученими Штатами Америки на товари Європейського Союзу в майбутньому торгівельним баланс може змінитися. Мита роблять продукцію дорожчою, відповідно імпорт з ЄС може зменшуватися, оскільки зростатиме конкуренція. Такі дії формуватимуть спад дефіциту в Сполучених Штатах Америки.

Наприкінці 2024 найбільшим партнером ЄС у ПІІ стали США, маючи понад 30% всіх вхідних інвестицій з решти світу. Проте Сполучені Штати Америки поглинули більше 25% усіх прямих іноземних інвестицій, що належать Європейському Союзу у решті світу.[20] Детальний аналіз представлено на Рис. 2.19.

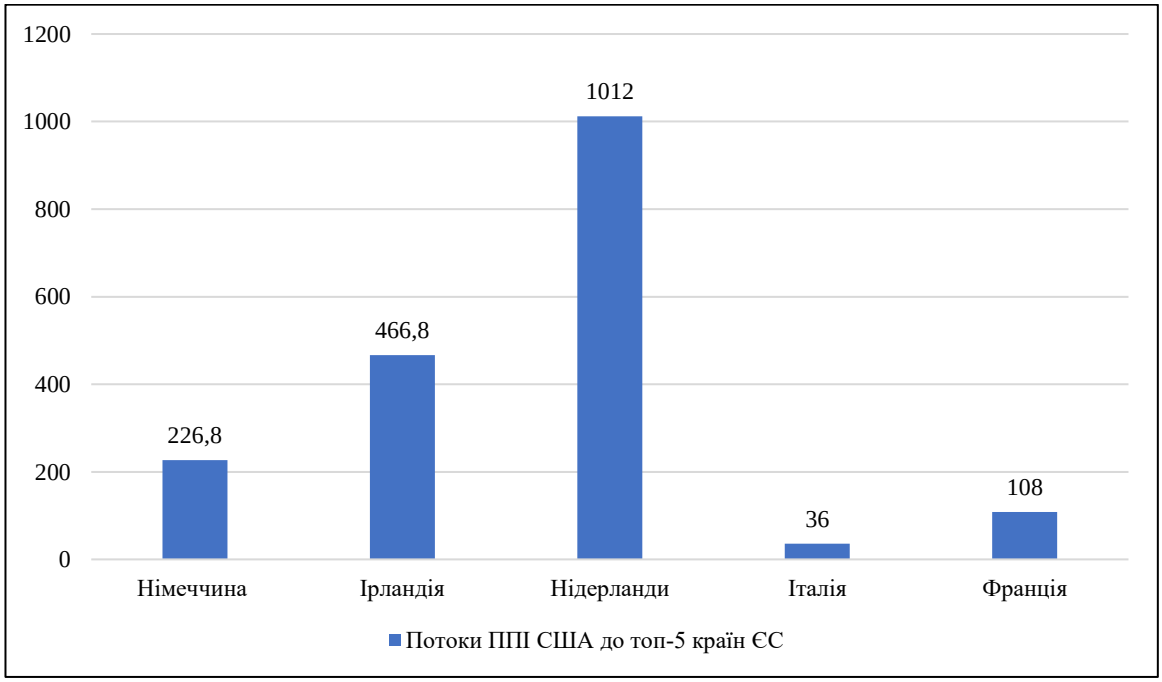

Рис. 2.19 Потоки ПІІ Сполучених Штатів Америки до Німеччини, Ірландії, Нідерландів, Італії та Франції, млрд дол. США, 2024 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [12]

На Рис. 2.19 зображено потік ПІІ Сполучених Штатів Америки до топ-5 країн Європейського Союзу у млрд доларів у 2024 році.

З найбільшим показником відображено Нідерланди на понад 1 трлн дол., на другому місці Ірландія з показником 466,8 млрд дол. США, Німеччина 226,8 млрд дол. США, Франція з показником 108 млрд дол. США та найменший показник у Італії – 36 млрд дол. США.

Передмовами такої різниці є відмінності в системі інвестиційних умов. До прикладу у Нідерландів та Ірландії дуже вигідні умови для інвестицій, наявність штаб-квартир американський компаній, особливо у сфері високотехнологічних та фармацевтичних товарів.

Німеччина, Франція та Італія мають значно менші показники, оскільки, наприклад, мають в гірші умови оподаткування, ніж у Ірландії та Нідерландів. Однак Німеччина характеризується більш виробничою країною та фокусується на промисловій сфері та інноваціях, що формує менші номінальні обсяги, проте якість вкладень стає вищою. Італія має значно менші темпи зростання та нерівномірний розвиток економіки в певних сферах.

З усіх компаній ЄС, приблизно третина інвестує у США. [19] На Рис. 2.20 відображено потік ПІІ 5 найбільших партнерів ЄС до США.

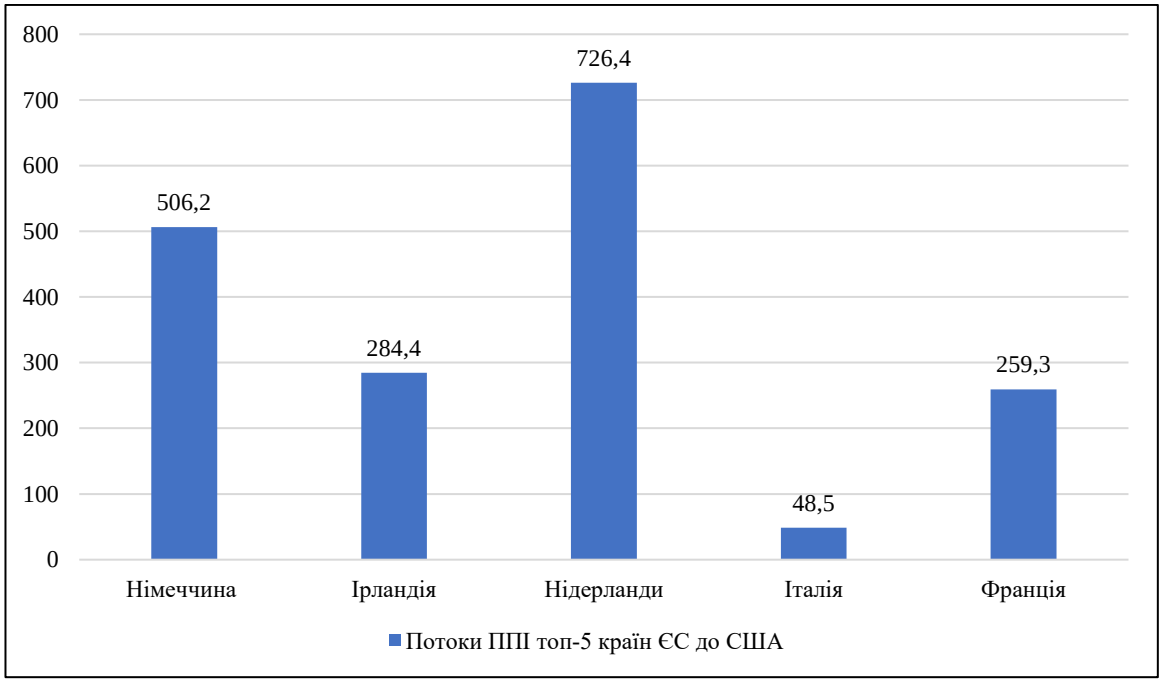

Рис. 2.20 Потоки ПІІ Німеччини, Ірландії, Нідерландів, Італії та Франції до Сполучених Штатів Америки, млрд дол. США, 2024 р.
Джерело: складено автором за матеріалами [13]

Рис. 2.20 демонструє обсяг прямих іноземних інвестицій з Німеччини, Ірландії, Нідерландів, Італія та Франції до Сполучених Штатів Америки у 2024 році. Найбільше інвестують Нідерланди, понад 700 млрд дол. США, що свідчить про провідну роль країни як фінансовий центр Європи. За даними, вкладення грошей був як транзит, тобто FDI, функцією якого є проходження капіталу через національну правову систему задля інвестування в майбутньому.

На другому місці Німеччина, яка у 2024 році інвестувала у Сполучені Штати Америки – більше 500 млрд дол. США. Такий обсяг характеризується інтенсивним економічним зближенням німецький компаній в економіку країни-партнера. Інвестування Німеччини відрізняється від Нідерландів, оскільки вона фокусується більше на промисловість, високотехнологічних, автомобільних та машинобудівних виробництвах.

На третьому місці – Ірландія з обсягом понад 200 млрд дол. США. Такий показник є досить значним й пов'язаний він саме з наявність та діяльністю міжнародних компаній, які базують в країні і сфокусовані на зовнішньому фінансуванні.

Франція має показник понад 200 млрд дол. США, що показує рівень інвестиційної діяльності, оскільки країна має потужні міжнародні компанії та багатогалузеву економіку. Однак наявність певних регуляторних факторів можуть впливати на обсяги інвестицій.

На останньому місці – Італія, показники якої значно менші, в порівнянні з представленими країнами, та складають 48,5 млрд дол. США. Така ситуація може бути через повільні темпи розвитку економіки та малим виходом бізнесів на зовнішні ринки.

Загалом, передумовою такої структури є різна податкова політика, фінансова система та діяльність транснаціональних компаній. Такі країни як Нідерланди та Ірландія мають значно більші обсяги прямих іноземних інвестицій завдяки тому, що вони виступають фінансовими хабами, натомість інші країни сфокусовані більше на внутрішній ринок.

Трансатлантичні відносини між Сполученими Штатами Америки та Європейським Союзом у 2025 році мали виклики – а саме мита. США підвищували митні тарифи, проте партнери уклали угоду. Товари зі США продаються до ЄС без мит, натомість експорт з ЄС до США має мито 15%. Також ЄС має інвестувати в США 600 млрд дол. США та імпортувати американську нафту та газ. Деякі економісти вважають, що такі дії США можуть призвести до їх інфляції та послабити їх лідерство у світі. [5]

Загалом торгівля між країнами є складною, проте важливою для світу, оскільки країни є найбільшими торговельними та інвестиційними партнерами у світі. Інвестиційний потік США нерівномірний для країн ЄС, проте найбільший направлений на Нідерланди та Німеччину, оскільки держави мають певні вигідні особливості.

На Рис. 2.21 представлено товарообіг США з країнами ЄС з 2021 по 2025 рік та яким може бути товарообіг у 2026 та 2027 році, за допомогою лінії тренду.

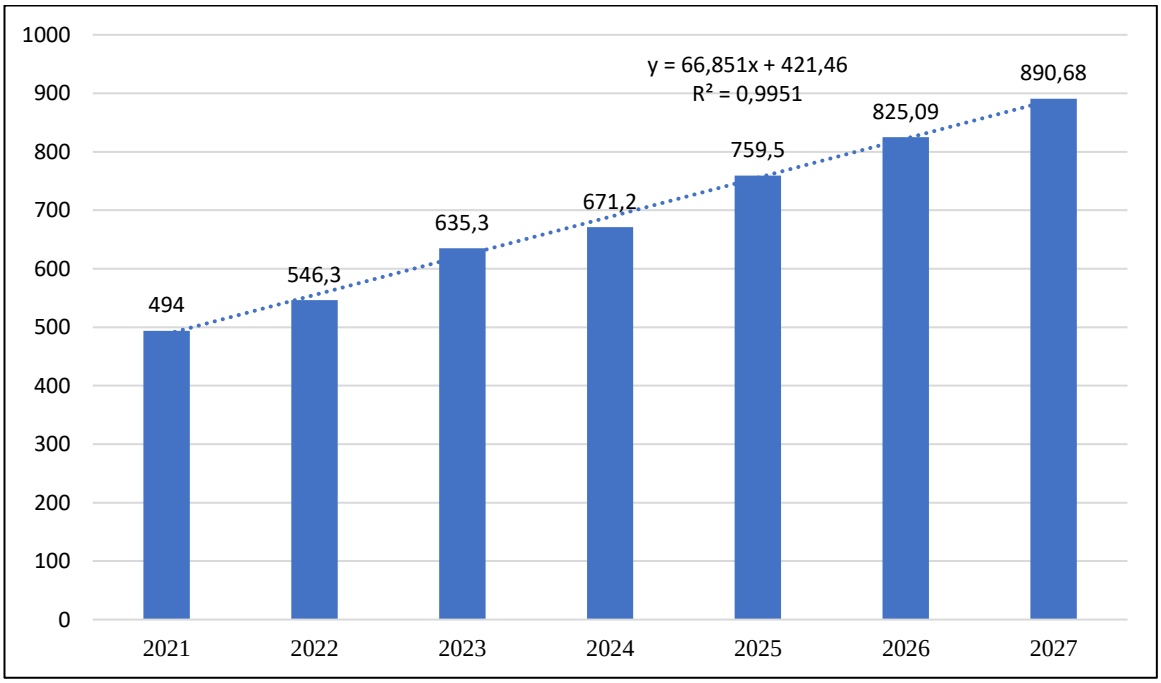

Рис. 2.21 Тренд розвитку та динаміка сукупного товарообігу США з 5 країнами ЄС, млрд дол. США, 2021-2027 рр.
Джерело: складено автором за матеріалами [38-42, 43-47]

Рис. 2.21 відображає динаміку сукупного товарообігу між США й країн ЄС (Німеччини, Ірландії, Нідерландів, Італії та Франції) у період з 2021 по 2025 років демонструє перспективи товарообігу, які представлені лінією тренду, на 2026 та 2027 роки.

з 2021 року по 2025 спостерігалося помірне зростання, проте варто зосередити уваги на 2026 та 2027 роках. Лінія тренду демонструє високий коефіцієнт детермінації, 0,9951, що свідчить про майже реальний показник. Така тенденція зростання свідчить про торговельну взаємозалежність країн у минулі роки. При незмінних або зменшених митах, торгівля може зрости ще більше, однак при збільшенні мит, торгівля може бути не такою, як очікується, проте країни завжди знаходять вигідні умови задля збільшенню торгівлі.

Перспективи торговельних відносин між США та ЄС залишаються стратегічно важливими для глобальної економіки, оскільки обидві сторони формують найбільший у світі двосторонній торговельно-інвестиційний простір. У таблиці 2.4. наведено 5 ключових перспектив розвитку торговельних відносин між США та ЄС.

Таблиця 2.4.

Перспективний напрям	Прояв/реалізація
Поглиблення цифрової співпраці	Гармонізація правил у сфері даних, розвитку штучного інтелекту та електронної торгівлі.
Розвиток «зеленої» торгівлі	Координація кліматичної політики, впровадження екологічних стандартів та декарбонізація виробництва.
Посилення партнерства у стратегічних галузях	Співпраця у виробництві напівпровідників, енергетиці та високих технологіях.
Зміцнення стійкості ланцюгів постачання	Диверсифікація постачальників та зменшення залежності від третіх країн.
Узгодження торговельних правил і стандартів	Зниження регуляторних бар'єрів і вирішення торговельних суперечок.

Джерело: складено автором

У короткостроковій перспективі співпраця зберігатиме стабільність, попри наявність окремих торговельних суперечок. США та ЄС мають глибоку економічну інтеграцію: значні обсяги взаємної торгівлі товарами та

послугами, а також потужні інвестиційні зв’язки. Це створює міцну основу для подальшого розвитку відносин навіть в умовах геополітичної нестабільності.

У довгостроковій перспективі очікується, що відносини між США та ЄС залишатимуться партнерськими, але конкурентними. Подальший розвиток залежатиме від здатності сторін до компромісу, узгодження стандартів та спільного реагування на глобальні виклики.

Отже, торговельні відносини між США та ЄС мають значний потенціал зростання, особливо у сферах інновацій, цифровізації та сталого розвитку, проте їх динаміка визначатиметься балансом співпраці та конкуренції у глобальній економіці.

Висновки до другого розділу

1. Аналіз сучасного стану трансатлантичних відносин між Сполученими Штатами Америки та Європейського Союзу характеризується як різноманітна та динамічна, включаючи торгівлю послугами та товарами. До головних 5 країн ЄС за товарообігом з Сполученими Штатами Америки входить: Німеччина, Ірландія, Нідерланди, Італія та Франція. Загальна структура відображає переважання високотехнологічної продукції, включаючи автомобілебудування, машинобудування, фармацевтична продукція, енергоресурси та авіаційні товари. Коливання показників спостерігалося внаслідок пандемії, жорсткої монетарної політики та змін у світовій економіці.

2. Аналіз сучасного стану торгівлі з Німеччини, Ірландії, Нідерландів, Італії та Франції до США. Відносини характеризуються взаємозалежністю, при цьому США є головним проте не домінуючим партнером для ЄС. У структурі зокрема переважає високотехнологічна та авіаційна, фармацевтична та хімічна продукції. Нідерланди є логістичним центром Європи, що створює у трансатлантичних відносинах вагому роль. Коливання показників було спричинено уповільненням торгівлі під час

пандемії та багатьом факторам. Загалом відносини між країнами є дуже важливими як в світовій економіці, так й для кожної країни, проте зв’язки дуже чутливо впливають на зміни які відбуваються у світі.

3. Трансатлантичні відносини характеризуються переважання ЄС в продажі високотехнологічних, фармацевтичних та промислових товарів до США, а США до ЄС продає послуги та енергетичні ресурси. Більшість країну торгівлі з США мають профіцит, проте у сфері послуг перевагу отримують США. Прямі іноземні інвестиції між країнами демонструють, що США є головним інвестором до ЄС, а ЄС також багато інвестує у США. Проте нерівномірне розподілення характеризується податковою політикою та функціонування міжнародних компаній. Майбутня торгівля між партнерами залежить від митних обмежень, оскільки це впливає на торгівлю на конкурентному ринку. Однак співпраця між країнами є дуже важливою для світу, не дивлячись на виклики та дисбаланс у торгівлі. У 2026 та 2027 році очікуються позитивні торговельні відносини між країни, проте на це можуть вплинути підвищення мит, погіршивши торгівлю.

ВИСНОВКИ

1. Світова торгівля є дуже важливою та ключовим фактором розвитку економік, оскільки її складовими є експортні та імпортні потоки товарами й послугами, інвестиції та технології. Обмін товарами між країнами мав певні історичні, політичні та економічні виклики, проте поступово вдосконалювався. Міжнародна торгівля мала етапи від географічних відкриттів й повноцінних торговельних операцій до сучасного розвинутого та технологічного стану, пройшовши кризи та війни. Наразі етапи функціонування світової торгівлі регулюють міжнародні організації, такі як Світовий організація торгівлі, Всесвітній банк та Міжнародний валютний фонд. Завдяки чіткій системі кожна країна має свої конкурентні переваги у певних секторах та розвиває внутрішню торгівлю. Сучасна торгівля формується на різних формах обміну, завдяки яким існує перспективний розвиток торгівлі. Маючи систему функціонування, відбувається зростання торгівлі та формування багатогранних відносин між країнами.

2. Міжнародний обмін формувався на базі теорій та практичного досвіду. Почалося з меркантилізму, де країни прагнули до позитивного торговельного балансу, утворюючі правила над зовнішній обміном. Надалі Адам Сміт та Девід Рікардо представили теорії абсолютних та порівняльних переваг відповідно. Вони стверджували, що країна має здійснювати торгівлю на товарах у яких має конкурентну перевагу, оскільки це призведе до вигідної торгівлі. Хекшер-Олін у свої теорії акцентував увагу на важливості ресурсного забезпечення та факторів виробництв для формування торгівлі. На базі цього виникли альтернативні та сучасні теорії міжнародної торгівлі. Сучасний обмін включає в себе технологічний розвиток та активний розвиток електронної комерції. Однак міжнародна торгівля є ключовою у формуванні та розвитку економік країн, створюючи продукцію, вдосконалюючи якість та види товарів.

3. Трансатлантичні відносини Сполучених Штатів Америки з країнами Європейського Союзу демонструють динамічні та багатовекторний розвиток,

охоплюючи торгівлю послугами та товарами. До п’ятірки країн ЄС за товарообігом з США входить Німеччина, Ірландія, Нідерланди, Італія та Іспанія у відповідно порядку спаду. Структура двосторонньої торгівлі демонструє перевагу високотехнологічних товарів, до прикладу машинобудування, авіаційна продукція та автомобілебудування, фармацевтичні товари та енергоресурси. Не дивлячись на коливання через певні фактори, США та ЄС залишаються одними з ключових партнерів у світі.

4. Торгівля між Німеччиною, Ірландією, Нідерландами, Італією та Іспанією з Сполученими Штатами Америки характеризуються взаємозалежними відносинами. США є важливим партнером для ЄС, проте не домінуючим у торговельних відносинах. Експортна структура демонструє переваги високотехнологічної продукції, а саме авіація, фармацевтична та хімічна продукція. Нідерланди є важливою країною для трансатлантичних відносин, оскільки вони є важливим логістичним центром Європи. Динаміка відображає коливання та виклики у торгівлі між країнами, чутливість до змін на світовому ринку, проте торгівля залишається вагомою для світу.

5. Торговельні відносини між Сполученими Штатами Америки та країнами ЄС демонструють переважання експорту ЄС до США, аніж навпаки. У більшості країн ЄС спостерігається профіцит у торгівлі з США, проте у сфері послуг перевагу має США. Прямі іноземні інвестиції відображають важливість для країн ЄС наявність США, оскільки вони є ключовим інвестором, однак й ЄС здійснює значну частину інвестицій в економіку Америки. Дисбаланс демонструє як впливає податкова політика та діяльність міжнародних компаній. Майбутнє трансатлантичного торгівельного потоку залежить від митної політики країн, які впливають на конкуренцію з іншими країнами на світовому ринку. На 2026 та 2027 рік прогнозується позитивний товарообіг, опираючись на показники минулих років, проте варто враховувати, що важливим фактором впливу залишають мита. Незважаючи на виклики, торгівля залишається ключовою та перспективною, оскільки країни є важливими для розвитку світової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Босак А. О., Найчук-Хрущ М. Б. Модель Хекшера-Оліна-Самуельсона: теоретичний базис і умови застосування. 2022.

2. Григорова-Беренда Л. І., Шуба М. В. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навч. посіб. 2-ге вид., випр., перероб. і доп. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 136 с

3. Зовнішня торгівля — що це таке, визначення та поняття [Електронний ресурс]. Economy-Pedia. URL: https://uk.economy-pedia.com/11039879-foreign-trade (дата звернення: 10.02.2026)

4. Кваліфікаційна робота бакалавра : методичні рекомендації до виконання для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» / Л. І. Григорова-Беренда, Н. А. Казакова, С. А. Касьян, Н. В. Непрядкіна, О. В. Ханова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 40 с.

5. Кудряченко А. І., Мартинов А. Ю. Трансформація євроатлантичних відносин за 47-го президента США Дональда Трампа // Проблеми всесвітньої історії. 2026. № 1 (33). С. 113–124.

6. Міжнародна торгівля : підручник. Київ; Катовіце; Краків, [б. р.]. 269 с.

7. Міжнародна торговельна діяльність : підручник / В. В. Рокоча, В. Г. Алькема, В. І. Терехов та ін.; наук. ред. В. В. Рокоча. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК» », 2018. 698 с.

8. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. І. Крисоватого, Р. Є. Зварича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 662 с.

9. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с.

10. Флюд І. В. Теорія міжнародної торгівлі // Економіка та держава. 2009. № 4. С. 38–39.

11. Чжан Хен. Вплив цифрових технологій на міжнародну торгівлю // Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. 2025. № 3(113). С. 131–134.

12. Balance of Payments and Direct Investment Position Data. [Електронний ресурс]. – URL: https://bea.gov/itable/ (дата звернення: 03.03.2026)

13. Balance of Payments and Direct Investment Position Data. Foreign Direct Investment in the United States. [Електронний ресурс]. – URL: https://apps.bea.gov/iTable/ (дата звернення: 03.03.2026)

14. Bilateral trade balance between France and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c251%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c3%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.03.2026)

15. Bilateral trade balance between Germany and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c276%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c3%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.03.2026)

16. Bilateral trade balance between Ireland and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c372%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c3%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.03.2026)

17. Bilateral trade balance between Italy and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c381%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c3%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.03.2026)

18. Bilateral trade balance between Netherlands and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL:

https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c528%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c3%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.03.2026)

19. EU relations with the United States. Council of the European Union [Електронний ресурс]. – URL: https://www.consilium.europa.eu/en/policies/united-states/ (дата звернення: 17.03.2026)

20. EU stocks outside EU amounted €9 160 billion in 2023. Eurostat. – 3 December 2024 [Електронний ресурс]. – URL: https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20241203-1 (дата звернення: 17.03.2026)

21. EU trade relations with the United States. Facts, figures and latest developments. European Commission [Електронний ресурс]. – URL: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/united-states_en (дата звернення: 17.03.2026)

22. Facts about the country's international trade and investment: France. [Електронний ресурс]. – URL: https://apps.bea.gov/international/factsheet/factsheet.html#307 (дата звернення: 10.04.2026)

23. Facts about the country's international trade and investment: Germany. [Електронний ресурс]. – URL: https://apps.bea.gov/international/factsheet/factsheet.html#308 (дата звернення: 10.04.2026)

24. Facts about the country's international trade and investment: Ireland. [Електронний ресурс]. – URL: https://apps.bea.gov/international/factsheet/factsheet.html#313 (дата звернення: 10.04.2026)

25. Facts about the country's international trade and investment: Italy. [Електронний ресурс]. – URL:

https://apps.bea.gov/international/factsheet/factsheet.html#314 (дата звернення: 10.04.2026)

26. Facts about the country's international trade and investment: Netherlands. [Електронний ресурс]. – URL: https://apps.bea.gov/international/factsheet/factsheet.html#319 (дата звернення: 10.04.2026)

27. List of importing markets for a product exported by United States. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c842%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

28. List of importing markets for a service exported by France. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c251%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

29. List of importing markets for a service exported by Germany. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c276%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

30. List of importing markets for a service exported by Ireland. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c372%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

31. List of importing markets for a service exported by Italy. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c381

%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

32. List of importing markets for a service exported by Netherlands. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c528%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

33. List of supplying markets for a product imported by United States. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c842%7c%7c%7c42%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

34. List of supplying markets for a service exported by United States of America. Service: TOTAL All services. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c842%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

35. Merchandise: Total trade and share, annual. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) [Електронний ресурс]. – URL: https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.TradeMerchTotal (дата звернення: 15.03.2026)

36. Service exports (BoP, current US$) – United States. The World Bank [Електронний ресурс]. – URL: https://data.worldbank.org/indicator/BX.GSR.NFSV.CD?locations=US (дата звернення: 05.03.2026)

37. Trade balance for United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c842%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c3%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.04.2026)

38. Trade between France and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c251%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 07.03.2026)

39. Trade between Germany and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c276%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

40. Trade between Ireland and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c372%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

41. Trade between Italy and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c381%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

42. Trade between Netherlands and United States of America. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c528%7c%7c842%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

43. Trade between United States of America and France. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=5%7c842%7c%7c251%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

44. Trade between United States of America and Germany. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c842%7c%7c276%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

45. Trade between United States of America and Ireland. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c842%7c%7c372%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

46. Trade between United States of America and Italy. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=5%7c842%7c%7c381%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

47. Trade between United States of America and Netherlands. Product: TOTAL All products. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=5%7c842%7c%7c528%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 02.03.2026)

48. Trade in services balance for France. Trade Map [Електронний ресурс].– URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c251%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c3%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.04.2026)

49. Trade in services balance for Germany. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_(дата звернення: 03.04.2026)

50. Trade in services balance for Ireland. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c372

%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c3%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.04.2026)

51. Trade in services balance for Italy. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL:: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c381%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c3%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.04.2026)

52. Trade in services balance for Netherlands. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c528%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c3%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.04.2026)

53. Trade in services balance for United States of America. Trade Map [Електронний ресурс]. – URL: https://www.trademap.org/Country_SelServiceCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c842%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c3%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 03.04.2026)

54. U.S.-EU Trade Relations. Congressional Research Service. – URL: https://www.congress.gov/crs-product/IF10931 (дата звернення: 24.04.2026)

55. WTO Stats. World Trade Organization Statistics Database [Електронний ресурс]. – URL: https://stats.wto.org/?idSavedQuery=569fce28-a224-4788-ba6c-516d957bf91a (дата звернення: 05.03.2026).

56. Кваліфікаційна робота бакалавра : методичні рекомендації до виконання для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, Н. А. Казакова, С. А. Касьян, Н. В. Непрядкіна, О. В. Ханова. – 6-те вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – 40 с. Режим доступу: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/0df46fd07fdfb21976bf7f7da2c1c8e6.pdf